

Lokaal Plan van Aanpak 2024

**VERSTERKINGSOPGAVE
GEMEENTE GRONINGEN**

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.....	3
2. Achtergrond en kaders.....	4
2.1 Gaswinning en versterking	4
2.2 Governance en wetgeving.....	4
2.3 Schade	5
2.4 Bestuurlijke afspraken	5
2.5 Parlementaire enquêterapport en kabinetsreactie	6
2.6 Typologie-aanpak	7
2.7 Praktijkaanpak 2.0	7
2.8 Opname op eigen verzoek (LOOV)	7
2.9 Bouwmeester Versterken.....	7
2.10 Voortgang versterking	8
3. Prioritering	10
3.1 Centrale uitgangspunten LPA 2024	10
3.2 Opbouw van de opgave.....	10
3.3 Prioritering 2024	11
3.4 Starten bouw en bouw gereed.....	12
3.5 Beheer adressenlijst en mutaties	12
4. Uitvoering en projecten.....	13
4.1 Dorpsvernieuwing	13
4.2 Sociale cohesie en leefbaarheid	13
4.3 Tijdelijke huisvesting	13
4.4 Versterking per programma en fase.....	14
4.5 Stad Groningen.....	15
4.6 Relatie LPA met Meerjaren Versterkingsplan	15
5. Communicatie Versterken en Vernieuwen.....	16
5.1 Werkwijze.....	16
5.2 Communicatiemiddelen	17
6. Risico's.....	18
6.1 Maatschappelijke en persoonlijke ontwrichting.....	18
6.2 Opname en beoordeling.....	18
6.3 Gebiedsgericht werken.....	18
6.4 Integrale aanpak Woltersum	19
6.5 Herbeoordelingen	19

6.6 Tijdelijke huisvesting	19
6.7 LOOV	19
6.8 Maatregel 28 en 29	19
7. Voortgang en monitoring	21
8. Definities	22
BIJLAGEN	24
Bijlage 1 Bestuurlijke afspraken 2020.....	25
Bijlage 2 Overzicht maatregelen ‘Nij Begun’	0
Bijlage 3 Overzicht werkwijze NCG: Van opname tot uitvoering.....	0
Bijlage 4 Voortgang versterkingsopgave per woonplaats.....	2
Bijlage 5 Programma’s.....	6
Bijlage 6 Overzicht regelingen voor bewoners in het aardbevingsgebied	7

1. INLEIDING

In dit Lokaal Plan van Aanpak (LPA) 2024 beschrijven we onze doelstellingen en ambities voor de versterkingsopgave in onze gemeente. Het LPA 2024 is onze opdracht aan de uitvoeringsorganisatie voor de versterkingsopgave: de Nationaal Coördinator Groningen (NCG).

De grondslag voor het LPA is wettelijk vastgelegd in artikel 13g van de Tijdelijke wet Groningen die op 1 juli 2023 in werking is getreden. Daarin staat dat 'de gemeenteraad een programma van aanpak dient vast te stellen met daarin een prioritering van gebouwen die mogelijke versterking behoeven om te voorkomen dat als gevolg van de gaswinning uit het Groningenveld de veiligheid wordt geschaad'.

De gemeente bepaalt in dit Lokaal Plan van Aanpak welke onderzoeken, planvoorbereidingen en uitvoering de NCG het komende jaar gaat doen. Daarbij is rekening gehouden met de beschikbare capaciteit voor de hele regio. De in dit LPA genoemde cijfers zijn gebaseerd op informatie van NCG.

Parlementaire Enquête Gaswinning: Groningers boven gas

Op 24 februari 2023 heeft de parlementaire enquêtecommissie gaswinning Groningen haar rapport 'Groningers boven gas' aangeboden aan de Tweede kamer. De hoofdconclusie was niet mals: *de belangen van de Groningers zijn structureel genegeerd bij de aardgaswinning in Groningen. Dit heeft voor hen rampzalige gevolgen.* De commissie stelt dat Nederland zijn ereschuld aan Groningen moet inlossen.

Op 25 april 2023 kwam het kabinet met een reactie op het rapport van de parlementaire enquête. Deze reactie heet: Nij Begun: op weg naar erkenning, herstel en perspectief. Naast excuses aan alle gedupeerden door de gaswinning bestaat de reactie van het kabinet uit 50 maatregelen, grotendeels gericht op het milder, makkelijker en menselijker maken van het schadeherstel en de uitvoering van de versterking. In dat licht zien we het LPA 2024 niet alleen als een opdracht, maar ook als een overeenkomst waaraan NCG en gemeente zich committeren en uitspreken het maximale te doen om de versterkingsopgave in lijn met dit lokaal plan van aanpak uit te voeren.

In het coalitieakkoord 2022-2026 benoemen we als gemeente al nadrukkelijk dat onze inwoners een lokale overheid verdienen die pal voor ze staat, de inhoud van 'Nij Begun' verandert niets aan dat uitgangspunt; de gemeente Groningen is er voor de bewoners, komt op voor hun belangen en steunt hen in het hele proces van versterken en vernieuwen.

Proces

Dit Lokaal Plan van Aanpak is opgesteld door de gemeente in afstemming met NCG. Het LPA 2024 is een actualisatie van het Lokaal Plan van Aanpak 2023 dat op 21 december 2022 in de raad is behandeld en vastgesteld. Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) beoordeelt alle gemeentelijke Lokale Plannen van Aanpak en daarmee ook het LPA 2024 van de gemeente Groningen. NCG toetst het LPA 2024 op de gemaakte afspraken. De gemeenteraad stelt het LPA 2024 vast.

2. ACHTERGROND EN KADERS

2.1 GASWINNING EN VERSTERKING

Op 1 oktober 2023 is de gaswinning uit het Groningenveld – onder voorbehoud – definitief gestopt. In dit gasjaar wordt er alleen gas gewonnen voor leveringszekerheid en alleen als de gemiddelde effectieve etmaaltemperatuur $-6,5\text{ °C}$ of lager is. Dit geldt ook voor temperaturen net onder het vriespunt waarbij windkracht 5 ook resulteert in een effectieve temperatuur van $-6,5\text{ °C}$. Vanaf 1 oktober 2024 zal er helemaal geen gas gewonnen worden uit het Groningenveld. Ook niet voor leveringszekerheid.

Door het besluit om definitief te stoppen met gaswinning zullen de aardbevingen in Groningen geleidelijk minder worden. Wanneer er helemaal geen aardbevingen meer zijn is moeilijk te voorspellen. Zo lang de aardbevingen niet definitief zijn verdwenen, blijft het belangrijk om het versterken van de gebouwen in onze gemeente snel en effectief voort te zetten.

De aardbevingen zorgen namelijk voor veiligheidsrisico's. Dit terwijl in Nederland iedereen veilig moet kunnen wonen en werken. De veiligheidsnorm is voor het hele land hetzelfde. Sommige gebouwen in Groningen voldoen door de aardbevingen niet aan de veiligheidsnorm. Het risico is niet bij elk gebouw hetzelfde en moet dus voor ieder gebouw vastgesteld worden.

Om inzicht te krijgen in de veiligheidsrisico's van de gaswinning in Groningen geeft de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) elk jaar de opdracht om een risicoanalyse uit te voeren. Het uitvoeren van de risicoanalyse is vanaf 2021 in handen van het onafhankelijke onderzoeksinstituut TNO. Om de gevaren en risico's in het aardbevingsgebied te beoordelen gebruikt TNO de seismische dreigings- en risicoanalyse (SDRA). Dit computermodel bepaalt niet of een gebouw veilig is, maar geeft wel een onderbouwde inschatting van de risico's voor bepaalde gebouwen in verschillende gebieden. Als er gebouwen uit de SDRA rollen dan worden deze toegevoegd aan de werkvoorraad van de NCG. Deze woningen worden dan beoordeeld of ze veilig zijn. Als dat niet het geval is dan worden ook deze woningen versterkt.

2.2 GOVERNANCE EN WETGEVING

De versterking van gebouwen in Groningen is in 2019 overgegaan van de NAM naar aansturing door het Rijk. Hiermee is het Rijk verantwoordelijk geworden voor de veiligheid in Groningen en staat het garant voor de kosten die noodzakelijk zijn om een gebouw aan de veiligheidsnorm te laten voldoen. Sinds 1 juli 2023 is deze publieke regie wettelijk geregeld in de Tijdelijke Wet Groningen.

De schadeafhandeling wordt geregeld door het IMG (Instituut Mijnbouwschade Groningen). Deze taak staat los van de versterkingsopdracht, welke wordt uitgevoerd door de NCG (Nationaal Coördinator Groningen). Het IMG is een zelfstandig bestuursorgaan. De publieke uitvoeringsorganisatie voor de versterkingsopgave wordt uitgeoefend door de NCG en valt onder EZK. In het rapport 'Groningers boven gas' van de parlementaire enquêtecommissie is aanbevolen deze constructie te behouden, maar wel de samenwerking tussen de twee instanties te verbeteren zodat er ogenschijnlijk één loket is voor bewoners. De gemeente is primair verantwoordelijk voor dorpsvernieuwing, zoals de openbare ruimte, leefbaarheid en bevordering van de sociale cohesie, maar als een gevolg van de kabinetsreactie op de parlementaire enquête – Nij Begun – heeft ook de NCG hier een rol in gekregen.

De aardbevingsgemeenten zijn de opdrachtgever van de NCG, waaronder wij als gemeente Groningen. Met dit Lokaal Plan van Aanpak worden de adressen geselecteerd die in het komende kalenderjaar door de NCG naar de Ontwerp- en Realisatiefase (O&R) worden gebracht. Tussentijdse wijzigingen van het LPA zijn mogelijk, maar moeten worden goedgekeurd door de Lokale Stuurgroep (LSG). Deze groep geeft op gemeentelijk niveau sturing aan de versterkingsoperatie. De gemeente is hierin vertegenwoordigd door wethouder Inge Jongman en daarnaast nemen ook de NCG en de bij versterking betrokken woningcorporaties plaats. In dit overleg wordt gesproken over de voortgang van de versterking en dorpsvernieuwing. Dit LPA is het kader voor de besluiten die in de Lokale Stuurgroep worden genomen.

Op regionaal niveau zijn het VOG en BOG van belang. Het bestuurlijke Versterkingsoverleg Groningen (VOG), gevormd door de aardbevingsgemeenten en de provincie, bereidt besluiten voor van het Bestuurlijk Overleg Groningen (BOG). Dit BOG is een overleg met het Rijk. Tot slot zijn er diverse ambtelijke overleggen die de besluitvorming faciliteren en zorgen voor implementatie.

2.3 SCHADE

Aardbevingen door gaswinning in het Groningenveld hebben impact op veel Groningers. De fysieke effecten van de aardbevingen zijn het meest zichtbaar in de vorm van schade aan gebouwen. Niet alleen de gebouwen vertonen scheuren en schade, ook het vertrouwen van bewoners in de overheid is beschadigd. Sinds 1 juli 2020 handelt het IMG alle schade af die is veroorzaakt door bevingen, bodemdaling- en stijging. Het IMG neemt onafhankelijk besluiten over aanvragen tot vergoeding van schade. Het kan om alle vormen van schade gaan, zoals:

- Fysieke schade aan gebouwen; bijvoorbeeld scheuren in muren en vloeren of een riolering die is gebroken.
- Waardedaling van woningen: eigenaren kunnen een vergoeding krijgen als hun woning minder waard is geworden doordat die woning in een gebied staat waar aardbevingen voorkomen.
- Immateriële schade: in 2022 is het IMG gestart met de uitvoering van deze regeling.

Ook moet het IMG meldingen van mogelijk acuut onveilige situaties (AOS) afhandelen. Als een bewoner zich onveilig voelt in de woning, omdat er een vermoeden is dat de bodembeweging de woning heeft aangetast, dan kan een melding AOS worden gedaan. Binnen 48 uur geeft het IMG duidelijkheid over de constructieve veiligheid. Waar nodig nemen zij direct preventieve maatregelen.

Het is belangrijk te benadrukken dat versterking niet per definitie leidt tot minder schades. Ook bij versterkte gebouwen kan in het geval van nieuwe aardbevingen schade optreden.

2.4 BESTUURLIJKE AFSPRAKEN

Op 6 november 2020 zijn bestuurlijke afspraken gemaakt met het Rijk over het vervolg van de versterkingsoperatie, in het licht van de afbouw van de gaswinning. Door de afbouw wordt het veiliger in het aardbevingsgebied en verwachten we dat er minder versterking nodig is. Dit blijkt ook uit de beoordelingen (Versterkingsadviezen) die vanaf 2020 zijn gemaakt. In veel gevallen is geen of een lichte versterking nodig. Versterkingsadviezen van vóór 6 november 2020 kunnen worden uitgevoerd, maar eigenaren kunnen ook kiezen voor een herbeoordeling die rekening houdt met de afbouw van de gaswinning. In dat geval kunnen zij een extra financiële tegemoetkoming ontvangen. Hiermee krijgen zij de mogelijkheid om te investeren in de kwaliteit en duurzaamheid van hun woning. Ook eigenaren van woningen die na 2020 zijn beoordeeld komen voor een dergelijke subsidie in aanmerking. Een overzicht van de bestuurlijke afspraken is terug te vinden in bijlage 1.

2.5 PARLEMENTAIRE ENQUÊTERAPPORT EN KABINETSREACTIE

Op 24 februari 2023 heeft de parlementaire enquêtecommissie gaswinning Groningen haar rapport 'Groningers boven gas' aangeboden aan de Tweede kamer. De hoofdconclusie was niet mals: *de belangen van de Groningers zijn structureel genegeerd bij de aardgaswinning in Groningen. Dit heeft voor hen rampzalige gevolgen*. De Commissie deed een elftal aanbevelingen, waarvan de tendens is dat schadeafhandeling en versterking 'milder, makkelijker en menselijker' moet. Daarnaast is de conclusie dat Nederland aan Groningen en Groningers een morele verplichting heeft de 'ereschuld' in te lossen: Het toegedane leed moet worden erkend en er moet generaties lang toekomstperspectief worden geboden.

Op 25 april 2023 kwam het kabinet met een reactie op het rapport van de parlementaire enquête. Deze reactie heet 'Nij Begun: op weg naar erkenning, herstel en perspectief'. Naast excuses aan alle gedupeerden door de gaswinning bestaat de reactie van het kabinet uit 50 maatregelen waarmee het kabinet aan de aanbevelingen uit de parlementaire enquête wil voldoen.

Veel van de 50 maatregelen vereisen momenteel nog verdere uitwerking. In dit verband zijn de maatregelen die gaan over versterking het meest van belang. Zo bepaalt maatregel 10 dat een gebiedsgerichte crisisaanpak de norm moet zijn voor de versterking. De prioritering, zoals beschreven in dit LPA, stoelt nog steeds op de gebiedsgerichte aanpak, zoals afgelopen jaren al onze norm was. Dit wordt verder toegelicht in hoofdstuk 3 over prioritering.

Maatregel 10 – in combinatie met maatregelen 13, 14 en 15 – schrijft tevens voor dat dit een integrale aanpak moet zijn, waarbij we niet alleen individuele gebouwen versterken, maar ook per gebied de leefbaarheid, ruimtelijke kwaliteit en openbare ruimte meenemen. Dit is een mooi streven waar wij goed mee op weg zijn en de NCG en gemeente toenemend samenwerken, zie hiervoor ook paragraaf 2.9.

Verder moeten wij waken voor juridificering en moeten we maatwerk leveren om onuitlegbare verschillen tegen te gaan, aldus maatregelen 12 en 20. Hoe we met deze verschillen moeten omspringen is in eerste aanzet uitgewerkt door de parlementaire enquêtecommissie Commissie Verschillen, ook wel Commissie van Geel (gepubliceerd op 13 oktober 2023). De exacte consequenties waren ten tijde van het schrijven van dit LPA nog niet bekend.

Verder bepalen maatregelen 24, 25 en 26 dat we extra oog moeten hebben voor agrariërs, het midden- en kleinbedrijf en erfgoed en krijgt de gemeente met maatregel 31 een eigen knelpuntenpot om inwoners met problemen relaterend aan de aardbevingen extra te kunnen ondersteunen, in aanvulling op bestaande knelpuntenpotten van de IMG en NCG en de lopende provinciale programma's.

Maatregel 28, 29 en 30 betreffen daarnaast de voorrang die aan Groningen wordt gegeven bij het verduurzamen van Nederland, waar wij in paragraaf 6.8 dieper op ingaan.

Tot slot zet het kabinet twee grote agenda's op de horizon. De eerste is de Sociale Agenda, waarmee geïnvesteerd zal worden in leefbaarheid, onderwijskwaliteit, armoedebestrijding, gezondheid en arbeidsparticipatie. De tweede is de Economische Agenda gericht op economische structuurversterkingen. Beide programma's zullen een generatie lang lopen om de ereschuld in te lossen en toekomstperspectief te bieden, met name aan de jeugd die is opgegroeid in de schaduw van de aardbevingsproblematiek.

Zie bijlage 2 voor een overzicht van de maatregelen uit Nij Begun.

2.6 TYPOLOGIE-AANPAK

Sinds de zomer van 2021 werkt de NCG met de typologie-aanpak. Deze aanpak werd ontwikkeld om de versterking in het aardbevingsgebied te versnellen. Echter bleken al vrij snel na het introduceren van de typologie-aanpak een aantal problemen te ontstaan. Zo werden een aantal typologieën laat, of helemaal niet, uitgewerkt en gevalideerd. Daarnaast vielen meer gebouwen buiten de toebedeelde typologie, de zogenaamde 'uitval', dan vooraf werd gedacht. Deze gebouwen moesten vervolgens via de reguliere aanpak beoordeeld worden, wat weer vertraging opleverde. Om tot een oplossing te komen, heeft de NCG een nieuwe methode ontwikkeld, de praktijkaanpak. Deze wordt in de volgende paragraaf beschreven.

2.7 PRAKTIJKAANPAK 2.0

Het beoordelen van woningen volgens een typologie moest de nodige versnelling brengen. Zoals in de vorige paragraaf beschreven is dit niet altijd het geval. Om woningen toch sneller te kunnen beoordelen en te versterken heeft NCG in de loop van 2023 Praktijkaanpak 2.0 (PA) ontwikkeld en uitgerold. Bij PA ontvangen de eigenaren van woningen geen versterkingsadvies maar een uitvoeringsontwerp. Dit ontwerp wordt in samenspraak met bewoner, aannemer en Bedrijfsbureau BI opgesteld en dient als startpunt voor de opvolgende versterkingsmaatregelen. De gemiddelde doorlooptijd van PA om te komen tot een uitvoeringsplan bedraagt 10 tot 14 weken. Het te doorlopen proces is daarmee korter dan dat van een regulier versterkingsadvies.

2.8 OPNAME OP EIGEN VERZOEK (LOOV)

Het Loket Opname op Verzoek (LOOV) is onderdeel van het versnellingspakket van begin 2020 en houdt in dat een adres dat nog geen deel is van de versterkingsopgave op verzoek van de bewoner kan worden opgenomen in de versterkingsopdracht. Het is verankerd in artikel 4, lid 7 van de Tijdelijke wet Groningen, waarin staat vermeld dat een eigenaar of bewoner van een gebouw controle kan laten doen op de veiligheid. Nadat een opname is uitgevoerd, stelt de commissie versterking vast of nader onderzoek nodig is, dat wil zeggen dat een beoordeling (Versterkingsadvies (VA)) wordt gemaakt. Daarmee wordt het betreffende gebouw onderdeel van de versterkingsopgave. De gemeente 'kan' het gebouw dan opnemen in het LPA. In feite is dit een automatisme, aangezien de daartoe bevoegde commissie heeft vastgesteld dat het betreffende gebouw in het versterkingsproces komt.

2.9 BOUWMEESTER VERSTERKEN

Sinds 2021 heeft de gemeente een Bouwmeester Versterken die toeziet op de ruimtelijke kwaliteit van de huizen, buurten en dorpen die versterkt worden. We vinden het belangrijk dat de versterking zorgvuldig wordt ingepast op een manier die recht doet aan de ruimtelijke kwaliteit en de identiteit van de plek en daar waar mogelijk tot een kwalitatieve plus leidt. De vernieuwing en versterking kunnen hierin niet los van elkaar worden gezien.

Met de pilot Architect aan Zet wordt bewoners de mogelijkheid geboden om met de inzet van een gecertificeerd architect vergunningsvrij te bouwen. Het doel van de pilot is om de bewoners kwaliteit en zekerheid te bieden.

De pilot Ontwerpend onderzoek zet in op behoud van het formele en informele erfgoed. Met deze pilot laten we middels ontwerpkraft zien dat er een breed spectrum aan oplossingen te vinden is die voorbijgaat aan de zwart-witte keuze: versterken of sloop-nieuwbouw.

Binnen de samenwerking tussen de gemeente en de NCG zijn al diverse afspraken gemaakt om de ruimtelijke kwaliteit te borgen en wordt ruimtelijke kwaliteit steeds beter verankerd in de uitvoering. De gemeente werkt de komende tijd met een ruimtelijk team aan de kaders om de versterking en vernieuwing in goede banen te leiden.

Met maatregel 13 van de kabinetsreactie Nij Begun is geluisterd naar de zorgen uit de regio die gaan over de ruimtelijke kwaliteit en is ruimtelijke kwaliteit formeel onderdeel van de versterkingsagenda geworden. Dit is inmiddels bekrachtigd met de aanstelling van de regio bouwmeester van de NCG.

2.10 VOORTGANG VERSTERKING

Het onderstaande overzicht geeft een beeld van de voortgang van de versterkingsopgave van de gemeente Groningen in 2023. Op het moment van schrijven van dit LPA waren de cijfers tot en met 02 oktober 2023 bekend.

<i>Stand per</i>	<i>Werkvoorraad</i>	<i>In LPA (nog starten)</i>	<i>Opname plannen</i>	<i>Beoordeling opstellen</i>	<i>Uitvoerings plan opstellen</i>	<i>Bouw uitvoeren</i>	<i>Afgerond</i>
2023							
01/01	5.077	27	1.074	1.093	1.141	220	1.522
01/02	5.077	22	1.076	1.008	1.181	221	1.569
01/03	5.077	22	1.033	1.005	1.177	214	1.626
01/04	5.078	22	990	1.030	1.162	216	1.658
01/05	5.082	25	735	1.047	1.176	220	1.879
01/06	5.083	26	734	1.046	1.138	216	1.923
01/07	5.084	27	715	1.062	1.115	199	1.966
01/08	5.084	21	689	938	1.228	187	2.021
01/09	5.085	9	670	934	1.191	185	2.096
01/10	5.113	48	584	914	1.230	172	2.165

De cijfers uit de voorgaande tabel zijn overgenomen uit het bronbestand van de NCG (versie 2 oktober 2023), die de gemeente elke week ontvangt.

In de onderstaande tabel geven we een samenvatting van de mutaties die in 2023 hebben plaatsgevonden:

<i>Soort mutatie 2023</i>	<i>Aantal adressen</i>	<i>Toelichting</i>
<i>Loket Opname op Verzoek (LOOV)</i>	10 adressen	Er zijn dit jaar 10 adressen toegevoegd aan de scope via het Loket Opname op Verzoek.
<i>Seismische Dreigings- en Risico Analyse (SDRA) adressen</i>	26 adressen	In november vorig jaar is er door TNO een extra SDRA (Seismische Dreigings- en Risicoanalyse) uitgevoerd n.a.v. het gewijzigde vaststellingsbesluit voor gasjaar 2022-2023. Uit deze SDRA zijn adressen naar voren gekomen die moeten worden toegevoegd aan de scope. Inmiddels is de toevoeging van deze adressen aan de scope binnen de NCG goedgekeurd en worden zij via het reguliere proces opgepakt.

3. PRIORITERING

3.1 CENTRALE UITGANGSPUNTEN LPA 2024

Bij het opstellen van onze opdracht aan NCG en de uitvoering van de versterking houden we een aantal uitgangspunten in het oog:

1. Wat loopt, loopt door:
De focus ligt hierbij op de uitvoering. We proberen de capaciteit voor uitvoering optimaal te benutten.
2. We werken zoveel mogelijk gebiedsgericht en staan naast onze inwoners:
De versterking van woningen en vernieuwing van de dorpen gaan hand in hand.
3. Waar nodig leggen we de verbinding met de bestuurlijke afspraken van 6 november 2020.
Dit betekent:
 - *We houden rekening met de mogelijkheid tot herbeoordeling.*
 - *We adviseren onze inwoners over de (mogelijke) inzet van de subsidies.*
 - *Waar een integrale samenwerking kan, maken we dit mogelijk.*
4. De veiligheid van onze inwoners staat voorop:
We nemen eerst adressen op met een verhoogd risicoprofiel (P50), dan de adressen met een licht verhoogd risicoprofiel (P90) en als laatste de adressen met een normaal risicoprofiel (P grijs). Inmiddels zijn nagenoeg alle P50 adressen beoordeeld.
5. We houden waar mogelijk en nodig rekening met de maatregelen uit 'Nij Begun':
De precieze invulling en gevolgen van deze maatregelen werden op moment van het schrijven van dit LPA nog nader uitgewerkt, maar we volgen de ontwikkelingen op de voet.

3.2 OPBOUW VAN DE OPGAVE

In de gemeente Groningen zitten op basis van de diverse afspraken en risico inschattingen op dit moment 5.113 adressen in de versterkingsopgave. Daarvan bevinden zich ruwweg 2.100 in de dorpen en het buitengebied en 3.000 in (het oostelijke deel van) de stad Groningen. De adressen bevinden zich in verschillende fasen van het versterkingsproces. Zie voor een uitgebreide uitleg van de fasen bijlage 3. In de onderstaande tabel staat hoeveel adressen in elke fase zitten:

	Nog niet gestart	Opname	Beoordeling	Planvorming	Uitvoering	Afgerond	
01-01-2023	27	1.074	1.093	1.141	220	1.522	5.077
LPA 2024 Mutaties 2023 → + 36							
01-10-2023	48	584	914	1.230	172	2.165	5.113
Verwachting 01-01-2024	42	45	338	2.285	213	2.190	5.113

In de voorgaande tabel is de stand van zaken terug te zien vanuit het vorige LPA (2023). Daarnaast is te lezen wat de stand van zaken was op het moment van het schrijven van dit LPA en de verwachting naar 1 januari 2024. Een onderverdeling van de cijfers van 1 januari 2024 per dorp ziet u in bijlage 4.

3.3 PRIORITERING 2024

Opname & Normering (O&N)

Van 1340 adressen is per 1 oktober 2023 nog geen beoordeling vastgesteld. De verwachting is nog steeds dat, op een paar uitzonderingen na, alle beoordelingen eind 2023 zijn gedaan en er dus voor alle adressen een versterkingsadvies zal liggen. De uitzonderingen zijn adressen die dit jaar nieuw zijn toegevoegd aan de scope, bijvoorbeeld via LOOV, of gevallen waarbij er geen contact met eigenaren kan worden gevonden of ze niet mee willen werken aan opname en beoordeling.

Ontwerp & Realisatie (O&R)

Wanneer na een opname en de beoordeling van een gebouw blijkt dat deze niet voldoet aan de norm, volgt er een versterkingsadvies. Het adres gaat dan over naar Ontwerp & Realisatie. Er wordt binnen deze fase gekeken welke maatregelen er nodig zijn om het gebouw op norm te krijgen. De capaciteit binnen Ontwerp & Realisatie is beperkt. Niet alles kan in één keer worden opgepakt. Er is een regionale verdeling afgesproken voor de uitvoeringscapaciteit.

De gemeente Groningen krijgt 15,4% capaciteit binnen Ontwerp & Realisatie van de totale werkvoorraad. Voor 2024 betekent dit dat er voor onze gemeente ruimte is voor de versterking van 252 gewogen¹ adressen. In totaal is er ruimte voor 291 echte, dus ongewogen, adressen. Dit zijn minder adressen dan in het LPA 2023, dit komt doordat de adressen die dit jaar opgenomen zijn een hogere wegingsfactor hebben.

Op basis van deze capaciteit en onze eigen prioritering ziet het programma voor O&R er voor 2024 zo uit:

Adressen gemeente Groningen voor O&R	Aantal adressen 2024
Garmerwolde	8
Meerstad	1
Harkstede	-
Lageland	7
Lellens	3
Sint Annen	7
Ten Boer	179
Ten Post	48
Thesinge	17
Winneweer	5
Woltersum	16
Totaal	291 (251,6 gewogen)

In het voorgaande overzicht staan geen adressen vermeld voor de stad Groningen. Wel is er, op basis van het Meerjaren Versterkingsplan (MJVP), bij NCG ruimte om in 2024 adressen in de stad Groningen naar O&R te brengen. De NCG moet starten met deze adressen om de

¹Gewogen wil zeggen dat de NCG voor verschillende typen gebouwen (typologieën) rekent met bepaalde percentages van adressen die op basis van de beoordelingen daadwerkelijk versterkt moeten worden.

versterkingsoperatie in 2028 af te ronden. Dit heeft geen invloed op de eerder genoemde 291 adressen. De situatie in de stad wordt verder toegelicht in paragraaf 4.5.

Bij het opstellen van het programma voor O&R voor 2024 is met het volgende rekening gehouden:

- De NCG streeft ernaar dat de versterkingsoperatie wordt afgerond in 2028. Het programma voor O&R is hier op ingericht. Hierbij moet worden opgemerkt dat, naar aanleiding van het rapport van de Commissie Verschillen, eventuele extra (verduurzamings)maatregelen zouden kunnen leiden tot het doorlopen van de versterkingsoperatie na 2028.
- Het versterkingsadvies wat er ligt voor een adres is gedeeld met de bewoners.
- De adressen die zijn opgenomen, komen in 2024 nieuw in uitvoering bij O&R. Projecten die in 2023 al in O&R zijn gestart, staan niet in dit overzicht, maar lopen wel gewoon door.
- Alle woningen waarvan de realisatie kan starten in 2024 (start planvorming) zijn opgenomen.

3.4 STARTEN BOUW EN BOUW GEREED

Aangezien de verwachting is dat dit jaar de beoordeling van alle gebouwen in de scope gereed is, schuift de focus van de versterkingsopgave vanaf 2024 steeds meer naar de uitvoering. Hoewel dit Lokaal Plan van Aanpak vooral de prioritering beschrijft voor de planvormingsfase, is het van belang om ook de voortgang van latere fases te monitoren. Het starten en afronden van de bouw zijn daarbij cruciale fases. Ook voor deze fases heeft de NCG per jaar een planning met bijbehorende capaciteit. Dit is weergegeven in het MJVP van de NCG. De kernteams, waarin NCG en gemeente vertegenwoordigd zijn, zien toe op de voortgang van zowel het LPA als het MJVP en sturen bij waar nodig.

3.5 BEHEER ADRESSENLIJST EN MUTATIES

De NCG beheert de adressenlijst en rapporteert hiermee over de voortgang van de versterking. De gemeente ontvangt wekelijks van de NCG een bronbestand met daarin de adressenlijst en bijbehorende gegevens. Op basis van deze gegevens maakt de gemeente elke maand een voortgangsrapportage. De rapportages van zowel de NCG als de gemeente worden besproken in de kernteams, zodat de voortgang nauwkeurig wordt gemonitord.

De voortgangsrapportage van de gemeente wordt ook gedeeld met de Lokale Stuurgroep. Op deze manier blijft de Stuurgroep op de hoogte de voortgang van de versterking. Verder kan de Stuurgroep mutaties van binnenkomende adressen toevoegen aan de scope, zoals een Acut Onveilige Situatie of een LOOV. Deze gebouwen worden dan ook opgenomen in de versterkingsopgave.

4. UITVOERING EN PROJECTEN

4.1 DORPSVERNIEUWING

Synchroon aan de versterkingsoperatie in de negen dorpen loopt het dorpsvernieuwingsprogramma. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om behoud en herstel van het cultuurlandschap, duurzame energieprojecten en het creëren van meer ruimte voor ontmoeting, recreatie en spelen. Het dorpsvernieuwingsprogramma is in samenwerking met het Gebiedsteam Ten Boer ontwikkeld. De wensen van inwoners zijn hierin meegenomen en zijn verankerd in de dorpsagenda's. De dorpsagenda's worden door het Gebiedsteam uitgevoerd. Daar waar mogelijk worden dorpsvernieuwingsprojecten gecombineerd met de versterking.

4.2 SOCIALE COHESIE EN LEEFBAARHEID

De aardbevingsproblematiek is niet alleen zichtbaar in de dorpen, maar ook voelbaar. Verschillen in schadevergoedingen en versterkingsadviezen leiden soms tot een afname van sociale cohesie. Bijvoorbeeld omdat een blok rijtjeshuizen gezamenlijk een keuze moet maken en het ene deel van de bewoners wil versterken, terwijl de anderen liever inzetten op sloop-nieuwbouw. Het is zaak om als gemeente waar mogelijk bij te dragen aan het herstel van de sociale cohesie in de dorpen. Ook omdat dit een nadrukkelijke wens is van bewoners, die actief meedenken en zelf initiatief nemen om het dorp dichter tot elkaar te brengen.

Naast Versterken en Vernieuwen en het Gebiedsteam speelt stichting WIJ een belangrijke rol in het bijeenbrengen van de dorpen. Het WIJ-team Ten Boer kent een aanvulling op de normale staf met vier aardbevingscoaches, waaronder twee die gespecialiseerd zijn in kinderen, jeugd en jongvolwassenen. Dit team wordt momenteel verder uitgebreid met een extra opbouwwerker die zich zal focussen op ouderen. Dit team is actief bezig met creëren van verbinding. Daarnaast is er aandacht voor ontmoeting.

Tijdens de versterking houden wij leefbaarheid in ons achterhoofd. Hierover is de gemeente voortdurend in gesprek met de inwoners van de verschillende dorpen. Op het gebied van leefbaarheid houden wij rekening met de openbare ruimte, ontwikkeling en behoud van lokale voorzieningen, bedrijvigheid, groenvoorzieningen en recreatie. Hiervoor gebruiken wij onder andere middelen uit het Nationaal Programma Groningen (NPG) en wachten wij op aanvullende middelen van het kabinet om diverse maatregelen uit Nij Begun te realiseren. Bovendien zullen er grootschalige investeringen mogelijk zijn als gevolg van de Sociale en Economische Agenda's, die momenteel worden uitgewerkt. Nij Begun betekent nog een nieuw aspect voor sociale cohesie en leefbaarheid, namelijk de rol die de NCG heeft gekregen op deze onderwerpen. De gemeente en NCG zijn momenteel aan het verkennen hoe deze rol vormgegeven zal worden.

4.3 TIJDELIJKE HUISVESTING

In veel gevallen betekent de versterking dat een pand voor bepaalde tijd niet kan worden gebruikt. Daarom moet in tijdelijke huisvesting worden voorzien. We willen dat de tijdelijke huisvesting past bij de mogelijkheden die de gebruiker van het pand heeft. Dit zijn de mogelijkheden:

- De eigenaar/gebruiker/bewoner krijgt een vergoeding en regelt zelf tijdelijke huisvesting.

- Gebruik van panden in bezit van onze gemeente en andere partners.
- Gebruik van nog te bouwen permanente panden.
- Gebruik van nog te bouwen tijdelijke panden.

Er zijn nu zeven locaties voor tijdelijke huisvesting in resp. Ten Post (Huisburen en Fivelhuizen), Ten Boer (Boersterweg en Woldwijk), Winneweer en Woltersum (Eemskanaal Noordzijde). De THV in Lellens is na de afronding van de versterking door Bedrijfsbureau BI in de loop van 2023 verwijderd. In totaal is er nu een capaciteit van circa 160 tijdelijke woningen/units. Het monitoren van de benodigde capaciteit is een continu proces en gebeurt in nauwe samenwerking tussen de gemeente en NCG, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor het beschikbaar maken van locaties en de planologische kaders.

4.4 VERSTERKING PER PROGRAMMA EN FASE

In deze paragraaf beschrijven we de versterking per programmatype en fase waarin de adressen zich nu bevinden. Zo is goed de voortgang binnen deze projecten te zien. Een uitgebreide beschrijving van wat elk programma inhoudt, is te vinden in bijlage 5.

Programmatype	Aantal adressen						
	<i>Nog te starten</i>	<i>Opname</i>	<i>Beoordelingen</i>	<i>Planvorming</i>	<i>Uitvoering</i>	<i>Afgerond</i>	<i>Totaal</i>
Dorpshuizen			1	2	1	4	8
Heft in eigen hand & Eigen initiatief					7	9	16
Scholenprogramma				2		6	8
Zorgprogramma				66	57	1	124

Onze erfgoedscope ziet er als volgt uit:

Programmatype	Aantal adressen						
	<i>Nog te starten</i>	<i>Opname</i>	<i>Beoordelingen</i>	<i>Planvorming</i>	<i>Uitvoering</i>	<i>Afgerond</i>	<i>Totaal</i>
Erfgoed							
Beeldbepalend	1	2	6	18	4	26	57
Karakteristiek	3	5	14	53	3	41	119
Rijksmonumenten		2	2	24	1	7	36
Gemeentelijke monumenten	1	2	2	7	2	1	15

Onze Agro scope ziet er als volgt uit:

Programmatype	Aantal adressen						
	<i>Nog te starten</i>	<i>Opname</i>	<i>Beoordelingen</i>	<i>Planvorming</i>	<i>Uitvoering</i>	<i>Afgerond</i>	<i>Totaal</i>
AGRO	0	2		42	8	10	62

De adressen die vallen binnen het programma Versterking Bijzondere situaties (VBS) ziet er zo uit:

Programmatype	Aantal adressen						
	<i>Nog te starten</i>	<i>Opname</i>	<i>Beoordelingen</i>	<i>Planvorming</i>	<i>Uitvoering</i>	<i>Afgerond</i>	<i>Totaal</i>
VBS				16	3	5	24

Niet elk adres binnen elk programma is uniek. Een agro-gebouw kan namelijk ook binnen de erfgoedscope vallen. Of bijvoorbeeld een dorps huis dat ook een beeldbepalend object is. Daarom zijn de verschillende scopes afzonderlijk van elkaar in beeld gebracht.

4.5 STAD GRONINGEN

Ruim de helft van onze versterkingsopgave (bijna 3000 adressen) bevindt zich in de stad Groningen. De meeste van deze adressen liggen in de oostelijke stadswijken: Beijum, Lewenborg, De Hunze en Van Starckenborgh. Alle adressen in de stad vallen in de categorie 'licht verhoogd risico'. Ruim 300 van de adressen in de stad zijn voorafgaand aan de versterkingsoperatie al versterkt (een flat aan de Duindoornstraat). De overige 2670 adressen zijn deels (40%) corporatiebezit en deels particulier bezit (60%).

In 2021 zijn de eigenaren van de adressen in de scope van de gemeente Groningen geïnformeerd dat hun woning onderdeel is van de versterkingsaanpak en dat particuliere eigenaren in aanmerking komen voor de subsidieregeling Blok C van € 17.000-. Begin 2022 zijn de inspecties van deze gebouwen gestart door Nationaal Coördinator Groningen.

Het overgrote deel van de woningen werd onderzocht op basis van de typologieaanpak. Gedachte was, dat als een pand paste onder één van de typologieën, meteen duidelijk zou zijn dat het voldeed aan de veiligheidsnorm. Veel panden in de stad Groningen bleken echter niet onder de typologie te passen of vielen onder een typologie die niet is gevalideerd. Daardoor moesten veel adressen alsnog regulier worden opgenomen. Dit zorgde voor vertraging, zoals ook genoemd in paragraaf 2.6. Daarnaast bleek de aanneme ontbrekend dat weinig versterking in de stad nodig was.

Op dit moment zijn ruim 1200 adressen op norm verklaard, dit aantal stijgt gestaag. Daarnaast zijn er steeds meer woningen in de stad, met name in de wijk Beijum, die een vorm van versterking nodig hebben. Op dit moment is bij 170 woningen gebleken dat (vaak lichte) versterking nodig is. Dit gaat voor 40% om particulier bezit en voor 60% om corporatiebezit. Streven van NCG is om de impact van deze versterkingen zo laag mogelijk te houden, zodat tijdelijke huisvesting niet nodig is. Het uiteindelijk aantal te versterken woningen is nog moeilijk in te schatten, maar dit aantal zal vermoedelijk ergens tussen de 400 en 800 liggen.

Vrijwel alle beoordelingen zijn in 2023 klaar, de versterking volgt later. Alleen een aantal versterkingen door corporatie Nijestee worden eind 2023 al opgepakt, in hun eigen beheer en in combinatie met verduurzaming die al gepland stond.

4.6 RELATIE LPA MET MEERJAREN VERSTERKINGSPLAN

Om voor het gehele versterkingsprogramma voor alle gemeenten zicht te krijgen op de uitvoering zijn de Lokale Plannen van Aanpak sinds 2021 gekoppeld aan een Meerjaren Versterkingsplan (MJVP) dat door NCG wordt beheerd. Het MJVP heeft als doel om op de schaal van het hele aardbevingsgebied, op basis van lokale programma's van aanpak van de vijf aardbevingsgemeenten, sturing te geven aan de uitvoering en de planning van de versterkingsoperatie. Het vormt daarmee de gezamenlijke visie van de gemeenten en NCG op het verloop van de versterkingsoperatie.

Het MJVP is niet een in beton gegoten plan. Daarvoor kent de versterkingsaanpak te veel onzekerheden. Op basis van de Lokale Plannen van Aanpak wordt het MJVP periodiek bijgesteld. En de Lokale Plannen worden vervolgens geactualiseerd op basis van de doorontwikkeling van het MJVP. Het MJVP en de Lokale Plannen van Aanpak vormen zo een logisch geheel.

5. COMMUNICATIE VERSTERKEN EN VERNIEUWEN

5.1 WERKWIJZE

In de communicatie stellen we de bewoner centraal. Dat is de enige manier om in verbinding te blijven met de inwoners in het aardbevingsgebied. Wederzijds vertrouwen en verbinding zijn daarbij sleutelwoorden. Het team Versterken & Vernieuwen is dichtbij, goed bereikbaar/toegankelijk en benaderbaar. Dit vertaalt zich in onze werkwijze:

- De gemeente Groningen is er voor de bewoners, komt op voor hun belangen, steunt hen in het hele proces van Versterken & Vernieuwen en is makkelijk toegankelijk.
- We betrekken bewoners in een vroegtijdig stadium bij de plannen door middel van een omgevingsdialoog. We organiseren bijeenkomsten, markten en voorlichtingsavonden.
- De gemeente Groningen werkt in het versterkingsprogramma met gebiedsregisseurs, die ieder een deelgebied onder hun hoede hebben. Zij zijn in hun deelgebied het gezicht van en integraal verantwoordelijk voor de versterkingsoperatie (dus ook voor communicatie). De gebiedsregisseurs zijn toegankelijk, benaderbaar en bereikbaar.
- Communicatie is niet alleen van communicatieadviseurs. Iedereen in ons team draagt bij aan de communicatie met inwoners. De projectsecretarissen spelen een belangrijke rol bij de totstandkoming van de communicatiemiddelen, zoals de digitale nieuwsbrieven.
- De communicatie van team Versterken & Vernieuwen is voor iedereen begrijpelijk. In het overleg van de Lokale Stuurgroep van gemeente en NCG is afgesproken dat we communiceren op B1-niveau (eenvoudig Nederlands). Kenmerken: duidelijke titel, actieve schrijfstijl, eenvoudige woorden die iedereen kent en korte, duidelijke zinnen en zo min mogelijk vakjargon. De communicatietrekker bewaakt deze afspraak.
- De afspraken die we met het Rijk maken, over bijvoorbeeld versterkingen en de uitwerking en uitvoering van Nij Begun, verwoorden we proactief en lichten we toe als dat nodig en gewenst is.
- We werken integraal samen met partijen die ook in het aardbevingsdossier communiceren met bewoners (zoals NCG, IMG, EZK, woningbouwcorporaties, enz.) en stemmen de communicatie en de communicatiemiddelen met elkaar af. Dat doen we ook met (groepen) bewoners waar we mee samenwerken (zoals bijvoorbeeld Dorpsbelangen).
- Onze uitingen zijn herkenbaar als uitingen van team Versterken & Vernieuwen. We houden ons aan de huisstijlrichtlijnen van de gemeente Groningen.

Overleg en afstemming

Om de bewoners centraal te stellen, vragen we ons constant af hoe we dit vormgeven en waar mogelijk kunnen verbeteren. Het is daarbij belangrijk dat we goed van elkaar weten waar we mee bezig zijn en wat er speelt.

Om intern met elkaar in verbinding te zijn en te blijven, zijn er verschillende afstemmings- en overlegmomenten.

Communicatiekalender

Er is een algemene Communicatiekalender voor het hele team en voor de Lokale Stuurgroep. Deze kalender staat in Teams en is voor iedereen van ons team toegankelijk en bevat de planning met mijlpalen in de versterking en de dorpsvernieuwing. Het is een leidraad voor onderwerpen van de

nieuwsbrieven. Voor de wethouder zijn dat mogelijke communicatiemomenten met inwoners en media.

5.2 COMMUNICATIEMIDDELEN

Website

De website van Versterken & Vernieuwen is het centrale informatiepunt voor bewoners. Deze site is in 2022 aangepast aan de meest gestelde vragen door bewoners. Op deze manier is de informatie overzichtelijk en snel en makkelijk toegankelijk. Projectinformatie (inclusief verstuurd brieven, powerpointsheets, kaarten, enzovoorts) is gepubliceerd op dit communicatiekanaal. Via het contactformulier kunnen inwoners hun vraag stellen of een opmerking maken (formulier, mail, telefonisch). Via de Nieuwspagina informeren we mensen ook over relevant nieuws van andere organisaties en instellingen. Alle nieuwsbrieven die we publiceren, staan op de website.

Nieuwsbrieven papier

In Ten Boer, Ten Post en Woltersum en de groep 'Kleine dorpen' verschijnt twee à drie keer per jaar een papieren nieuwsbrief over de stand van zaken van de versterking en de dorpsvernieuwing en wat er verder op de planning staat. In de Kernteams (overleggen tussen de gemeente en de NCG) van Ten Boer, Ten Post, Woltersum en de Kleine dorpen worden de onderwerpen in de nieuwsbrieven van de gemeente Groningen afgestemd. In de nieuwsbrieven publiceren we ook berichten van NCG, IMG en Wierden en Borgen.

Nieuwsbrieven digitaal

In Ten Post en in Woltersum verschijnt naast de papieren nieuwsbrief ook een digitale nieuwsbrief, waarmee we het dorp snel kunnen informeren over actuele zaken.

De gemeente Groningen geeft een nieuwsbrief uit in gebied voor de gehele voormalige gemeente Ten Boer. We maken gebruik van de mogelijkheid om hierin berichten te plaatsen die voor het gehele gebied interessant zijn.

Inlooppunten

In het gebied zijn drie inlooppunten (Ten Post, Woltersum en Ten Boer) waar inwoners binnen kunnen lopen voor al hun vragen rondom de versterking en de vernieuwing. Hier staan medewerkers van gemeente en NCG klaar voor het beantwoorden van vragen. In Woltersum neemt IMG ook deel aan het inlooppunt. Een van de actiepunten uit Nij Begun is om minimaal een loket per gemeente in te richten waarin, naast NCG en gemeente, IMG en SNN standaard vertegenwoordigd zijn. De gemeente Groningen heeft voor ogen dat IMG en SNN structureel aansluiten bij de bestaande inlooppunten. Dit wordt in 2023 en 2024 ingevuld.

Bewonersbijeenkomsten

Om met de bewoners in contact te blijven, hen bij te praten en te informeren, organiseren we regelmatig informatiemarkten en projectbijeenkomsten.

Dorpstafels

In de dorpen worden verschillende dorpstafels gehouden waar over thema's wordt gesproken zoals Verkeer en vervoer/mobiliteit, Sociaal en Duurzaamheid.

Communicatiemiddelen van de dorpen

Waar het kan en logisch is, maken we gebruik van de communicatiemiddelen van de dorpen zelf, zoals websites en nieuwsbrieven.

6. RISICO'S

6.1 MAATSCHAPPELIJKE EN PERSOONLIJKE ONTWICHTING

Elke beving veroorzaakt nieuwe onrust bij bewoners. Zowel over hun veiligheid als de staat van hun woning. Een nieuwe beving betekent voor veel inwoners een rondje om het huis om te kijken of er nieuwe schade is bijgekomen of bestaande schade is verergerd. Daarbij komt de vrees wat er bij nieuwe schade allemaal weer geregeld moet worden omtrent herstel. Hoewel een versterking het gevoel van onveiligheid grotendeels wegneemt, kan er ook na voltooiing van de versterking nieuwe schade optreden, waardoor de problematiek mogelijk blijft terugkeren.

Het is belangrijk dat wij als gemeente oog en oor hebben voor deze situaties, betrouwbaar zijn en naast de mensen in het aardbevingsgebied staan. Het is hierbij cruciaal dat wij goed samenwerken met alle partners in dit dossier, en met name de NCG, SNN en IMG. Dit voorkomt dat we elkaar tegenspreken en verder bijdragen aan het probleem.

De parlementaire enquête geeft veel bewoners erkenning voor het leed dat hen door gaswinning en de opvolgende afwikkeling is aangedaan. Het benoemen van een morele 'ereschuld' en de belofte van verbetering, wekt echter ook grote verwachtingen. Desondanks is een "rijdende trein", zoals de versterking vaak wordt genoemd, niet maar zo van koers te veranderen. Dit vereist een nieuw spoor met nieuwe stations. Met Nij Begun zijn vele beloftes gemaakt, maar sommige zijn makkelijker in te lossen dan anderen. Er zijn al vele grote en kleine stappen ondernomen, maar het is ook onze verantwoordelijkheid hier duidelijk over te zijn: sommige verbeteringen kosten tijd, maar we doen ons uiterste best om de doorlooptijden zo kort mogelijk te houden.

6.2 OPNAME EN BEOORDELING

Op het moment van schrijven zijn er nog circa 1300 adressen die beoordeeld moeten worden en waar dus nog geen versterkingsadvies voor is opgeleverd. Omdat er in het najaar een piek verwacht wordt van het aantal op te leveren versterkingsadviezen, is het nog mogelijk dat alle gebouwen die behoren tot de scope van de versterkingsopgave uiterlijk in 2023 beoordeeld zijn. Het is echter niet ondenkbaar dat een aantal versterkingsadviezen nog opgeleverd zullen worden in het eerst kwartaal van 2024. Mocht dit het geval zijn, dan zal dit hoogstwaarschijnlijk vertraging betekenen voor de planvormings- en uitvoeringsfasen.

6.3 GEBIEDSGERICHT WERKEN

Hoewel onze prioritering nog altijd voortkomt uit de gebiedsgerichte aanpak, komt dit soms onder druk te staan. De uitvoering is immers van diverse zaken afhankelijk, zoals het vrijgeven van de versterkingsadviezen. Als het leveren van deze versterkingsadviezen om wat voor reden dan ook vertraagd is, komt de gebiedsgerichte uitvoering ook in het gedrang. Een voorbeeld hiervan diende zich halverwege dit jaar aan. Vanwege missende versterkingsadviezen kon de NCG een flink aantal adressen die dit jaar gepland stonden om naar O&R te gaan, niet realiseren. Er is besloten om deze adressen met hoge prioriteit toe te voegen aan het LPA 2024. Om tóch de volledige capaciteit te benutten van dit jaar, zijn adressen die al wel naar de planvorming zijn gebracht (of dit jaar nog kunnen worden gebracht) en niet in het LPA 2023 stonden, toegevoegd. Dit betekent dan wel dat de prioritering, zoals vorig jaar bepaald voor het LPA 2023, niet meer intact is. Het is dan belangrijk om ervoor te waken dat adressen niet 'lukraak' worden opgepakt, maar dat de methode van het gebiedsgericht werken intact blijft.

6.4 INTEGRALE AANPAK WOLTERSUM

Als uitvloeisel van de bestuurlijke afspraken versterking Groningen van 6 november 2020 is in Woltersum gekozen voor een integrale aanpak van versterkingsmaatregelen, schadeherstel en funderingsproblematiek. Laatstgenoemde is niet te wijten aan de gaswinning, maar het gevolg van inklinking van de bodem. De gemeente heeft hiervoor een subsidieverordening opengesteld met de mogelijkheid om de kosten van een funderingsonderzoek (tot een maximum van 10.000 euro) en herstel van de fundering (tot een maximum van 150.000 euro) vergoed te krijgen en te integreren in de 'totaalaanpak' van de woning. Bij nagenoeg alle adressen in Woltersum is sprake van individueel maatwerk (de woningen verschillen constructief nogal van elkaar). Dat vergroot de kans op vertraging in planning en uitvoering.

6.5 HERBEOORDELINGEN

Door de bestuurlijke afspraken van november 2020, komen circa 1500 adressen in de gemeente Groningen voor herbeoordeling in aanmerking. De eigenaren van deze adressen kunnen kiezen voor verdergaan met het liggende versterkingsadvies, of voor een herbeoordeling op basis van de nieuwste inzichten. Het maken van een keuze kost tijd. Zo heeft een eigenaar een half jaar de tijd om de keuze voor wel/niet herbeoordelen te maken. Pas daarna kan het proces door NCG weer verder worden opgepakt. Hierdoor kunnen vertragingen ontstaan.

6.6 TIJDELIJKE HUISVESTING

Zoals in paragraaf 4.3 aangegeven zijn er meerdere locaties voor tijdelijke huisvesting gerealiseerd. De extra locaties in Ten Boer (Woldwijk) en Woltersum (Eemskanaal Noordzijde) zijn in het eerste kwartaal van 2023 opgeleverd. Met de oplevering van de extra locaties hebben wij in de gemeente Groningen vooralsnog voldoende wisselwoningen voor de versterkingsoperatie beschikbaar. Een klein voorbehoud moet nog gemaakt worden voor de ontwikkelingen in de stad. Daar moeten meer woningen dan aanvankelijk gedacht (licht) worden versterkt. Streven van NCG is om de impact van deze versterkingen zo laag mogelijk te houden, zodat tijdelijke huisvesting niet nodig is.

6.7 LOOV

Via het Loket Opname op Verzoek (LOOV) kan een eigenaar of bewoner van een gebouw controle laten doen op de veiligheid. Nadat een opname is uitgevoerd, stelt de commissie versterking vast of nader onderzoek nodig is, dat wil zeggen dat een beoordeling wordt gemaakt. Daarmee wordt het betreffende gebouw onderdeel van de versterkingsopgave. De gemeente kan het gebouw dan opnemen in het LPA maar heeft geen sturing en zicht op het aantal adressen dat via LOOV wordt aangemeld. Gedurende het jaar 2022 nam het aantal LOOV-adressen gestaag toe (ca. 1 adres per week). Echter is deze stijging gedurende 2023 afgenomen. Wel is er een toename van het aantal LOOV-adressen te verwachten in de komende jaren, nu de versterkingsoperatie steeds meer in de uitvoeringsfase terecht komt. Dit kan dan ook tot extra capaciteitsproblemen leiden. Tenzij sprake is van bijzondere situaties, krijgen LOOV-adressen een lagere prioriteit t.o.v. de adressen die via de HRA en SDRA zijn opgenomen in de versterkingsopgave van de gemeente.

6.8 MAATREGEL 28 EN 29

Uit de kabinetsreactie 'Nij Begun' rollen de maatregelen 28 en 29. Deze maatregelen hebben betrekking op het aardgasvrij-gereed maken en verduurzamen van woningen in het aardbevingengebied en de provincie Groningen.

Maatregel 28 is per 31 mei 2023 ingegaan en is specifiek bedoeld voor woningen in het aardbevingsgebied die wachten op een middelzware tot zware versterking. Een criterium is dat de geplande bouwtijd langer is dan vier maanden en dat bewoners tijdens de versterking niet thuis kunnen wonen. Ook is een belangrijke voorwaarde dat het uitvoeringsplan na 1 september 2023 vastgesteld moet zijn. NCG is verantwoordelijk voor het aardgasvrij-gereed maken van deze woningen. Dit betekent dat er isolerende maatregelen getroffen worden naast de reguliere versterking. De woningen worden geïsoleerd tot de nieuwe norm voor woningisolatie.

Voor maatregel 29 zijn de gemeenten verantwoordelijk. Deze maatregel heeft betrekking op het verduurzamen van woningen en is nog niet uitgerold. Hierover zijn de verschillende gemeenten met elkaar in gesprek. De maatregel is bedoeld voor woningen die:

- Op norm zijn;
- Reeds versterkt zijn;
- Wachten op een lichte versterking; en
- Niet in de versterkingsopgave zitten.

7. VOORTGANG EN MONITORING

Het LPA 2024 is een werkdocument en wordt minimaal jaarlijks geactualiseerd op basis van nieuwe inzichten en plannings.

De voortgang van het LPA 2024 wordt bewaakt in de Lokale Stuurgroep Versterken en Vernieuwen (LSG). Hierin hebben gemeente, NCG, Woonzorg Nederland en woningbouwcorporatie Wierden en Borgen zitting. Partijen hebben allen voldoende mandaat om onderstaande activiteiten te kunnen accorderen.

Tevens wordt de voortgang bewaakt door de kernteams van Woltersum, Ten Post en Ten Boer, de dorpen in het buitengebied en het projectteam Groningen Oost. Hierin zijn zowel NCG als gemeente vertegenwoordigd. Voorbereiding van de Lokale Stuurgroep V&V vindt plaats in deze kernteams. Er is maandelijks overleg.

- In de LSG kunnen tussentijds adressen worden toegevoegd aan de werkvoorraad. Het gaat dan met name om adressen die met voorrang moeten worden opgepakt vanwege complexiteit en/of sociale problematiek. De NCG zorgt dan voor zo spoedig mogelijke uitvoering.
- De NCG geeft een maandelijkse update van de uitvoering van het LPA. Zij doet dit op basis van de door de LSG goedgekeurde adressenlijst. O.a. het beschikbaar komen van versterkingsadviezen wordt tijdig gemeld, zodat vervolgacties kunnen worden voorbereid.
- Wijzigingen in de adressenlijst kunnen alleen via accordering van de Lokale Stuurgroep. Hiermee wordt het toevoegen of verwijderen van adressen op de lijst verklaard.
- Om de uitwisseling van data verder te optimaliseren is het projectteam 'Eén waarheid' geformeerd. Het projectteam wordt gevormd door NCG, gemeenten en Ondersteunend Bureau Gaswinning. Er bestaat inmiddels een uitgebreid dashboard met daarin onder andere de planning van het MJVP en een jaarplanningsanalyse.
- De gemeente maakt zelfs maandelijks, op basis van geleverde data van de NCG, een voortgangsrapportage. Deze wordt in de kernteams besproken, om zo tijdig bijzondere situaties en dreigende vertraging te signaleren. Deze rapportage wordt ook gebruikt om de Lokale Stuurgroep te informeren over de voortgang van de versterking.
- Tussentijds optredende knelpunten en/of vertragingen worden altijd zo spoedig mogelijk gemeld.

8. DEFINITIES

- **AOS:** Acut Onveilige Situatie.
- **ACVG:** Adviescollege voor de Veiligheid Groningen. Het onafhankelijke ACVG adviseert, gevraagd en ongevraagd, de minister van EZK (verantwoordelijk voor veiligheid) en de minister van BZK (verantwoordelijk voor de versterking) over kaders en normen voor de veiligheid van gebouwen.
- **Beoordeling:** Onderzoek of een gebouw aan de veiligheidsnorm voldoet.
- **Bedrijfsbureau BI:** Bedrijfsbureau BI bestaat uit een afvaardiging van de medewerkers van zes gekwalificeerde regionale aannemers. Bedrijfsbureau BI verzorgt voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken/NCG en de Regio de werkvoorbereiding en coördineert de versterking van een deel van de adressen in het aardbevingsgebied.
- **Heft in Eigen Hand/Eigen Initiatief:** Programma's van NCG waarbij eigenaren zelf regie hebben over de versterking van hun woning. De programma's gaan door op basis van gewekte verwachtingen.
- **IMG:** Instituut Mijnbouwschade Groningen, onafhankelijk bestuursorgaan om alle schade veroorzaakt door bevingen, bodemdaling- en stijging af te handelen.
- **Inspectie:** Onderzoek naar de constructieve eigenschappen van een gebouw. In de nieuwe aanpak wordt dit opname genoemd.
- **Licht verhoogd risicoprofiel (P90):** Gebouwen waarvan het mogelijk is dat zij niet voldoen aan de veiligheidsnorm.
- **LOOV:** Loket Opname op Verzoek.
- **MJVP:** Meerjaren-Versterkingsplan.
- **NCG:** Nationaal Coördinator Groningen, uitvoeringsorganisatie voor versterking.
- **Nij Begun:** de reactie van het kabinet op het rapport van de parlementaire enquêtecommissie met daarin vijftig maatregelen om de schadeafhandeling en de versterking te bespoedigen en perspectief te geven aan de inwoners van de provincie Groningen.
- **Normaal risicoprofiel:** Gebouwen waarvan het waarschijnlijk is dat zij voldoen aan de veiligheidsnorm.
- **Normbesluit:** Het besluit waarin staat of een gebouw voldoet aan de veiligheidsnorm (10^{-5}), omvat de soort maatregelen die nodig zijn om het gebouw op norm te krijgen en een indicatie van de kosten. Na het nemen van het normbesluit start de planvormingsfase. NCG neemt het normbesluit namens de minister van BZK.
- **NPG:** Nationaal Programma Groningen.
- **NPR (9998):** De Nederlandse Praktijkrichtlijn 9998 is de richtlijn voor aardbevingsbestendig bouwen. De meest recente versie van NPR 9998 dateert van november 2018.
- **Opname:** Zie Inspectie.
- **PEGAS:** de parlementaire enquête naar de gaswinning in Groningen en de gevolgen daarvan. Het doel van deze enquêtecommissie was waarheidsvinding en het verkrijgen van verklarend inzicht in de besluitvorming over de aardgaswinning, de schadeafhandeling en de versterking in Groningen. Dit maakte het mogelijk te komen tot oordeelsvorming over de gehele periode en lessen te trekken, om daarmee bij te dragen aan toekomstperspectief voor Groningen en de ontwikkeling van toekomstig beleid.
- **Praktijkaanpak:** in de Praktijkaanpak is het Bedrijfsbureau BI verantwoordelijk voor het hele versterkingsproces, van beoordeling van de veiligheid tot uitvoering van de eventuele

versterking van een gebouw. De eigenaar van het gebouw wordt al in een vroeg stadium betrokken bij dit proces.

- **Risicoprofiel:** Op basis van het risicomodel in de SDRA is aan alle woningen in het aardbevingsgebied een risicoprofiel toegekend. Dit risicoprofiel geeft de waarschijnlijkheid aan dat een woning niet voldoet aan de veiligheidsnorm.
- **Seismische Dreigings- en Risicoanalyse (SDRA):** Een computermodel van TNO die de verwachting van toekomstige groundbewegingen en het veiligheidsrisico voor de bewoners in het Groningse aardbevingsgebied als gevolg van de gaswinning uit het Groningen gasveld weergeeft. Vervanger van HRA (model uitgevoerd door NAM)
- **THV:** Tijdelijke huisvesting. Een woning waar bewoners naar toe verhuizen voor als zij tijdens de versterking of nieuwbouw van hun huis niet thuis kunnen wonen.
- **VBS:** Versterking Bijzondere Situaties.
- **Veiligheidsnorm:** In 2015 heeft de Commissie Meijdam geadviseerd om in Groningen de veiligheidsnorm 10-5 te hanteren. Dat betekent dat de kans dat een individu overlijdt als gevolg van aardbevingen kleiner moet zijn dan eens per 100.000 jaar. Deze veiligheidsnorm is het uitgangspunt in de NPR. Als na doorrekening van een gebouw blijkt dat de kans op overlijden groter is dan eens per 100.000 jaar, zijn versterkingsmaatregelen noodzakelijk.
- **Verhoogd risicoprofiel (P50):** Gebouwen waarvan het waarschijnlijk is dat zij niet voldoen aan de veiligheidsnorm.
- **Versterkingsadvies (VA):** In een versterkingsadvies staan de maatregelen die nodig zijn om een gebouw te laten voldoen aan de norm voor aardbevingsbestendig bouwen.
- **Versterkingsbesluit:** Het besluit waarin de maatregelen zijn uitgewerkt om het gebouw aan de veiligheidsnorm te laten voldoen, waarbij rekening is gehouden met voorkeuren van de eigenaren en bewoners. Na het nemen van het versterkingsbesluit start (de voorbereiding van) de uitvoering.

BIJLAGEN

Lokaal Plan van Aanpak 2024
Versterkingsopgave gemeente Groningen

BIJLAGE 1 BESTUURLIJKE AFSPRAKEN 2020

Op 6 november 2020 hebben rijk en regio afspraken gemaakt over het vervolg van de versterkingsoperatie. Doel van die afspraken in hoofdlijnen:

- Bewoners meer rust, duidelijkheid, keuzemogelijkheid en voorspelbaarheid bieden;
- De uitvoering te versnellen en beter beheersbaar maken;
- Antwoord geven op de veranderende (risico-)situatie door het stoppen met de gaswinning.

De afspraken bestaan uit de volgende onderdelen:

- A. Woningen met een bestaand Versterkingsadvies (VA) of waar bestuurlijke afspraken over zijn gemaakt (ca. 13.000 woningen, waarvan ca. 1.500 in gemeente Groningen):
 - Versterkingsadviezen worden uitgevoerd, tenzij de eigenaar herbeoordeling volgens de nieuwste inzichten wil.
 - Eigenaren die kiezen voor herbeoordeling hebben, ongeacht de uitkomst daarvan, recht op een bijdrage van €30.000, waarvan €17.000 subsidie voor woningverbetering en verduurzaming en €13.000 vrij te besteden.
 - Eigenaren hebben recht op onafhankelijke ondersteuning.
- B. Woningen zonder VA waarbij door toepassen van de nieuwste inzichten niet goed uit te leggen verschillen ontstaan met woningen in de buurt (ca. 4000 woningen, waarvan ca. 500 in gemeente Groningen):
 - Voor een deel zijn specifieke afspraken gemaakt (dit betreft in onze gemeente de aanpak van funderingsproblematiek in Woltersum).
 - De rest van de woningen wordt beoordeeld volgens de nieuwste inzichten. Ook voor deze woningen is een bijdrage van €30.000 beschikbaar (als onder A).
- C. Woningen zonder VA die niet onder A of B vallen (ca. 10.000 woningen, waarvan ca. 3.000 in gemeente Groningen):
 - Opname en beoordeling vindt plaats volgens de nieuwste inzichten.
 - De eigenaren ontvangen €17.000 subsidie voor woningverbetering en verduurzaming.
- D. Gebiedsfonds van €300 miljoen:
 - Beschikbaar voor inpassingskosten bij sloop-nieuwbouw van huizen en projecten in het kader van programma's voor scholen, zorg en erfgoed (riool, wegen, openbare ruimte).
 - Dekken van het tekort in batch 1588.
 - Oplossen van schrijnende situaties (€10 miljoen) en enkele andere programma's.
- E. Woningverbetering buiten het versterkingsprogramma:
 - Voor particuliere eigenaren binnen het aardbevingsgebied die buiten de versterkingsoperatie vallen is er een subsidieregeling van €10.000 voor woningverbetering en verduurzaming. Zij kunnen zich onafhankelijk laten begeleiden.
 - Met de woningcorporaties worden aparte afspraken gemaakt over woningverbetering. Een deel (€750) komt direct ten goede van de huurder.

F. Typologieaanpak:

- Waar mogelijk worden woningen na individuele opname volgens de typologiebenadering beoordeeld.
- Met de typologiebenadering kunnen vergelijkbare woningen in één keer beoordeeld worden en hoeft dat dus niet meer per individuele woning. Bedoeling daarvan is versnelling van het proces. Waar dat niet kan blijft de reguliere beoordeling van toepassing.

BIJLAGE 2 OVERZICHT MAATREGELEN 'NIJ BEGUN'

Nij begun Op weg naar erkenning, herstel en perspectief

Het kabinet biedt excuses aan, aan alle gedupeerden in Groningen en Noord-Drenthe, voor wie de gaswinning en de afhandeling van de gevolgen tot fysieke, mentale en sociale schade heeft geleid en tot gevoelens van angst, stress en onveiligheid.

De gaswinning uit het Groningen-veld wordt in 2023 of uiterlijk 2024 definitief beëindigd. Dit is een noodzakelijke voorwaarde om te kunnen bouwen aan herstel van het gaswinningsgebied.

MAATREGEL 0

Groningen zonder gaswinning

In dit compacte overzicht zijn alle 50 maatregelen die het kabinet neemt, verdeeld in onderstaande acties:

- ● ● ● ● **Invoel & Zeggenschap**
Bewoners zijn de baas
- ● ● ● ● **Ontzorging**
Hulp & steun voor iedereen
- ● ● ● ● **Versoepeling**
Simpeler en ruimhartiger
- ● ● ● ● **Verruiming**
Meer budget, ruimere grenzen
- ● ● ● ● **Nieuw**
Iets extra's voor Groningen

1 ● ● ● ● ● Het kabinet legt jaarlijks verantwoording af over de Staat van Groningen

Bouwen aan herstel Schadeafhandeling, versterking & verduurzaming

- 2 ● ● ● ● ● Duidelijkheid over het gebied waar schade wordt vergoed
- 3 ● ● ● ● ● Stoppen met onderzoek naar causaliteit van schades en gebruik van trillingstool
- 4 ● ● ● ● ● Het IMG lost knelpunten proactief op
- 5 ● ● ● ● ● Vaker keuze voor schadeafhandeling met vaste vergoeding
- 6 ● ● ● ● ● Herhaalschades worden voorkomen met duurzaam schadeherstel
- 7 ● ● ● ● ● Hogere overlastvergoeding bij meervoudige schademeldingen
- 8 ● ● ● ● ● Aanpassen vergoeding van immateriële schade
- 9 ● ● ● ● ● Soepeler omgang met termijnen bij schadeafhandeling
- 10 ● ● ● ● ● Gebiedsgerichte crisisaanpak voor versnelling van de versterking
- 11 ● ● ● ● ● De NCG maakt de uitvoering van de versterking meer mensgericht
- 12 ● ● ● ● ● Meer maatwerk om verschillen tegen te gaan
- 13 ● ● ● ● ● Meer aandacht voor ruimtelijke kwaliteit tijdens de versterking
- 14 ● ● ● ● ● Extra geld voor leefbaarheid en wijkontwikkeling
- 15 ● ● ● ● ● Extra geld voor herstel van de openbare ruimte ná afronding van de versterking
- 16 ● ● ● ● ● Vergoeding voor eigen tijd van bewoners in versterking
- 17 ● ● ● ● ● Indexering gestegen kosten
- 18 ● ● ● ● ● Extra budget personeelskosten decentrale overheden
- 19 ● ● ● ● ● Kosten voor juridische, technische en bouwkundige bijstand worden vergoed
- 20 ● ● ● ● ● Geen juridificering
- 21 ● ● ● ● ● Meer zeggenschap en betere informatie
- 22 ● ● ● ● ● Betere ondersteuning door IMG, NCG en SNN met één loket
- 23 ● ● ● ● ● Aardbevingscoaches in elke gemeente
- 24 ● ● ● ● ● Extra hulp aan agrariërs met schade
- 25 ● ● ● ● ● Extra steun voor ondernemers met schade en vergoeding waardedaling bedrijfspanden
- 26 ● ● ● ● ● Voortzetting Erfgoedprogramma

- 27 ● ● ● ● ● Een sterk vangnet voor wie dit nodig heeft
- 28 ● ● ● ● ● Woningen die nog versterkt moeten worden aardgasvrij(-gereed) maken
- 29 ● ● ● ● ● Verduurzamingsstimulering voor woningen in Groningen en Noord-Drenthe
- 30 ● ● ● ● ● Uitbreiding toepassingsgebied subsidie woningverbetering

Bouwen aan sociaal en mentaal welzijn

- 31 ● ● ● ● ● Gemeenten krijgen een eigen knelpuntenbudget
- 32 ● ● ● ● ● Steun voor Groninger Dorpen, Stut en Steun en Maatschappelijke Organisaties
- 33 ● ● ● ● ● Jongeren krijgen een stem
- 34 ● ● ● ● ● Extra budget voor de uitvoering van een Sociale Agenda voor het aardbevingsgebied
Er komt een Sociale Agenda en 30 jaar lang extra budget voor gemeenten om te investeren in o.a. onderwijs, gezondheid, leefbaarheid, kansen voor kinderen en arbeidsparticipatie.

Bouwen aan economisch perspectief

- 35 ● ● ● ● ● Er komt een Economische Agenda voor duurzame groei met 30 jaar extra budget
 - Extra geld voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat
 - Groningen wordt de waterstofregio van Nederland
 - Spoorlijn Veendam-Stadskanaal weer in gebruik voor passagiersvervoer
 - Verbreden Rijksweg N33
 - Groningen op één bij invoeren nieuw landelijk beleid

Bouwen aan de overheid Een betere overheid in dienst van de samenleving

- 36 Direct contact tussen Kamer en toezichthouder
- 37 Actief openbaar maken van adviezen van rijksinspecties
- 38 Introduceren collegiaal bestuur bij SodM
- 39 Waarborgen voor onafhankelijke taakuitoefening Inspecties krijgen plek in Wet op de rijksinspecties
- 40 Aanpassen ambtseed en stimuleren tegendenken binnen ministeries
- 41 Betere spreiding van de rijkswerkgelegenheid
- 42 Bewindslieden en beleidsambtenaren gaan op grote schaal in gesprek met burgers
- 43 Het Gasgebouw wordt de komende jaren ontmanteld
- 44 Uitkomst gesprekken met Shell en ExxonMobil heeft geen effect op gedupeerden
- 45 Toezicht op opruimactiviteiten
- 46 Toets op borgen publiek belang in strategie staats- en beleidsdoelstellingen
- 47 Meer transparantie over borgen publieke belangen door EBN
- 48 Er komt een Rijksprogramma voor duurzaam gebruik van de ondergrond
- 49 Meer kennis, betere data en monitoring van mijnbouw-effecten
- 50 Veiligheids- en risicostrategie voor ondergrondse activiteiten

BIJLAGE 3 OVERZICHT WERKWIJZE NCG: VAN OPNAME TOT UITVOERING

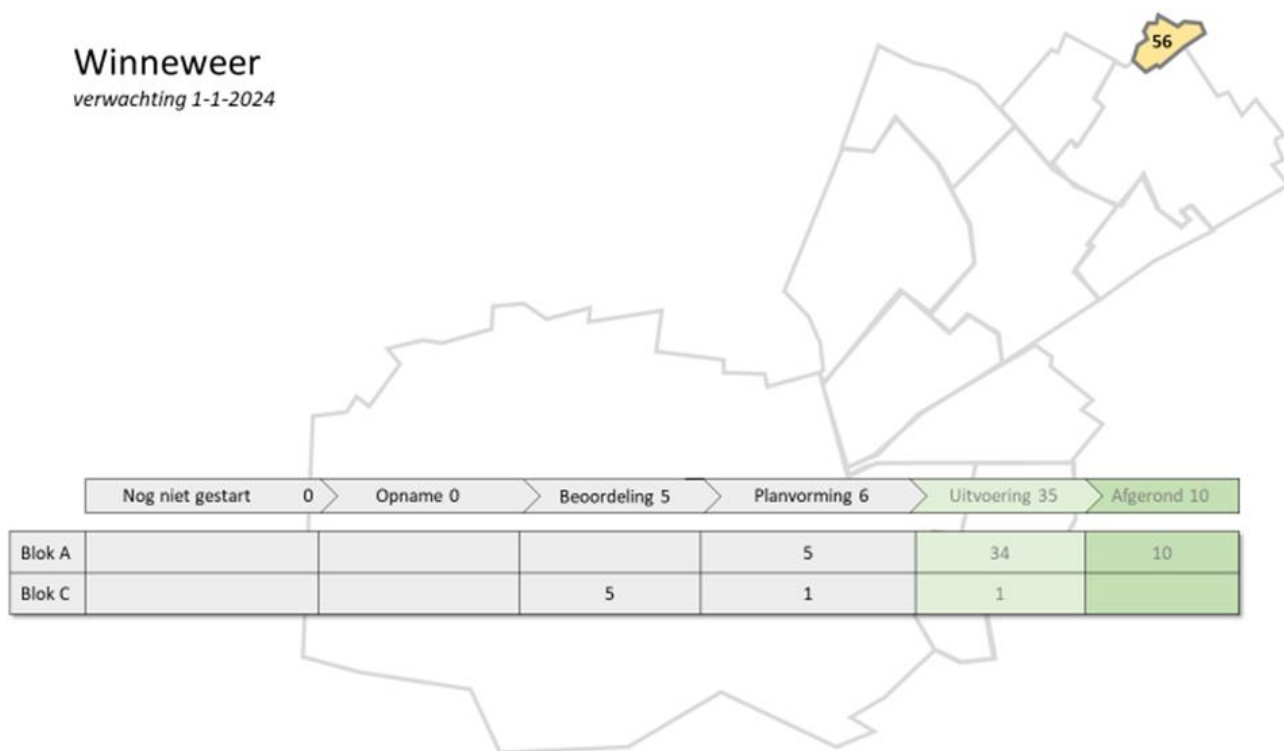
Het versterkingstraject binnen NCG bestaat uit 6 fasen. Voor fase 1 t/m 5 geldt dat niet alle adressen tegelijkertijd worden opgepakt. Wij bepalen welke adressen prioriteit krijgen binnen de desbetreffende fase. Daarnaast is het ook afhankelijk van de capaciteit bij de ingenieursbureaus (opname en beoordeling), aannemers (planvorming en uitvoering) en NCG (projectbegeleiding) hoeveel adressen tegelijkertijd opgepakt kunnen worden.

Fase	Omschrijving
Nog te starten	<p>In deze fase zijn adressen nog niet toegevoegd aan het Lokaal Plan van Aanpak (LPA) van de gemeente. Voor deze adressen is het versterkingstraject nog niet gestart. In overleg met NCG maakt elke gemeente in het aardbevingsgebied jaarlijks een gemeentelijk programma (Lokaal Plan van Aanpak). Daarin staat met hoeveel en met welke adressen dat jaar wordt begonnen met het versterkingsproces.</p> <p>Resultaat (fase afgerond): In Lokaal Plan van Aanpak opgenomen De gemeente heeft aangegeven voor welke adressen het versterkingsproces van start gaat. Deze adressen gaan door naar fase 2: Opname.</p>
Opname	<p>In deze fase zijn de adressen opgenomen in het Lokaal Plan van Aanpak van de gemeente. De opname kan gepland en uitgevoerd worden. Bij een opname worden zoveel mogelijk bouwtechnische gegevens verzameld. Een opname bij een gebouw dat past binnen een typologie zal sneller verlopen dan een (reguliere) opname van een uniek gebouw. Gebouwen binnen een bepaalde typologie hebben dezelfde constructieve kenmerken waardoor uitgebreid onderzoek niet nodig is. Bij een uniek gebouw kan uitgebreid onderzoek wel nodig zijn.</p> <p>Resultaat (fase afgerond): Opname uitgevoerd De opname is afgerond. Een bouwkundige kan de verzamelde gegevens nu beoordelen. Het adres gaat door naar fase 3: Beoordeling.</p>
Beoordeling	<p>In deze fase is de opname uitgevoerd. Een bouwkundige kan de opnamegegevens nu bestuderen en een beoordeling opstellen. In het beoordelingsrapport staat of een pand veilig genoeg is bij een aardbeving of niet. Voor vergelijkbare adressen, zoals in een flat, kan één beoordeling worden opgesteld.</p> <p>De beoordeling schrijven we op in een beoordelingsrapport. Als het gebouw voldoet aan de veiligheidsnorm, hoeft er verder niets te gebeuren. NCG legt dit vast in het besluit op norm. Als het gebouw niet voldoet aan de veiligheidsnorm, dan is het nodig om het gebouw te versterken. Samen met de eigenaar werkt NCG de versterkingsmaatregelen uit in een plan.</p> <p>NCG controleert en accepteert de beoordeling (wel/niet op norm). De beoordeling deelt NCG met de eigenaar.</p> <p>Resultaat (fase afgerond): Beoordeling gedeeld De beoordeling is gecontroleerd en geaccepteerd door NCG en gedeeld met de eigenaar.</p> <p><u>Vervolg</u> Na fase 3 zijn de volgende scenario's het meest voorkomend:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het pand voldoet aan de veiligheidsnorm en hoeft niet versterkt te worden. Het versterkingstraject is afgerond en gaat naar fase 6: Afgerond. • Het pand voldoet niet aan de veiligheidsnorm en moet versterkt worden. Het traject wordt vervolgd met fase 4: Planvorming.

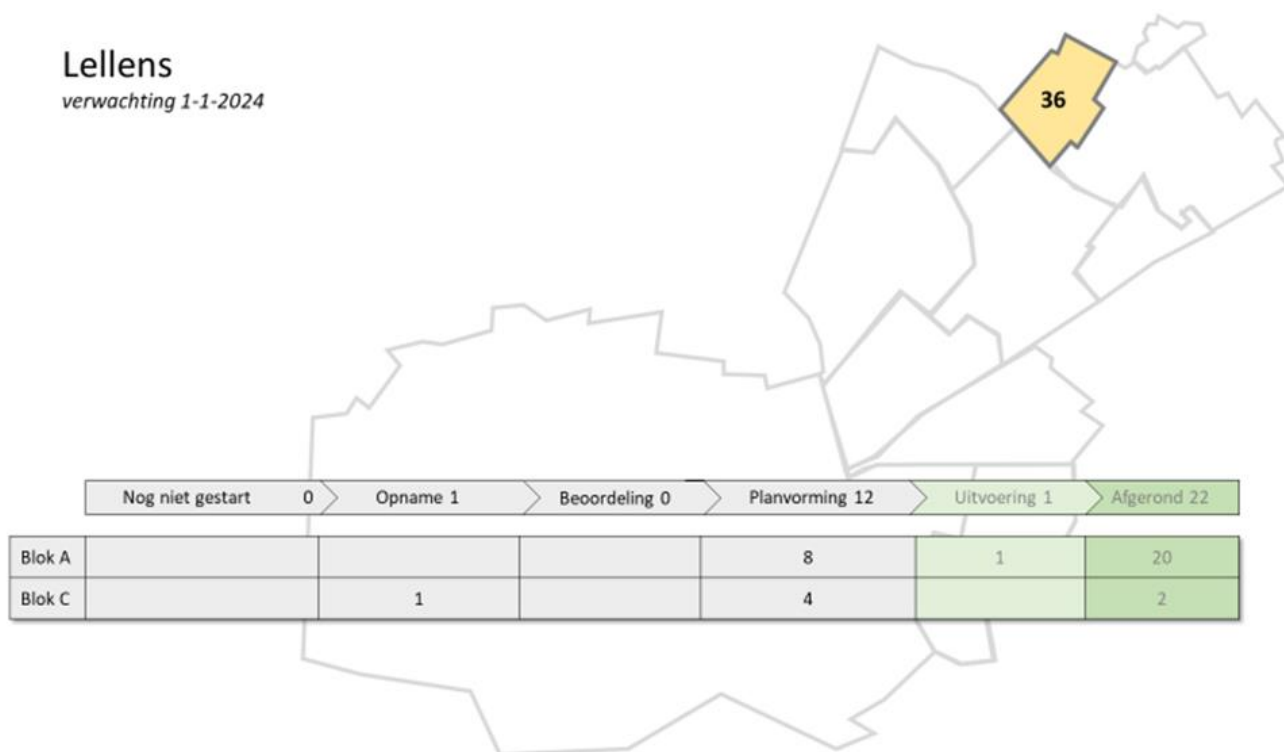
	<ul style="list-style-type: none"> • Het pand voldoet niet aan de veiligheidsnorm en er wordt gekozen voor sloop/nieuwbouw. Het traject wordt vervolgd met fase 4: Planvorming.
Planvorming	<p>Bij de adressen in deze fase is het versterkingsadvies gedeeld en besproken met de eigenaar. Het versterkingsadvies kan nu verwerkt worden in een uitvoeringsplan en een versterkingsbesluit (op welke wijze wordt er versterkt).</p> <p>Bij de planvorming kan het gaan om één pand, maar ook om een straat of een hele wijk. In deze fase stemmen wij de noodzakelijke versterkingsmaatregelen en de ontwikkelingen binnen een gemeente en de wensen van bewoners/eigenaren en gemeente op elkaar af. Tijdens de planvorming komt onder meer het volgende aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie heeft de regie over de uitvoering van de versterkingsmaatregelen: NCG, de eigenaar, het bedrijfsbureau van de B6 (Bouwimpuls) of een aannemer? • Welke wensen hebben bewoners/eigenaren en de gemeente? Het gaat dan niet alleen om de versterkingsmaatregelen. Extra wensen van bewoners/eigenaren kunnen worden meegenomen, zoals een al geplande uitbouw die de eigenaar zelf financiert. Ook gemeentelijke wensen worden meegenomen, bijvoorbeeld het vernieuwen van de riolering. • De uitwerking van alle wensen in een bestek (het bouwplan). Dit is het definitief ontwerp. Dit wordt besproken met de eigenaar. • Het regelen van onder meer het volgende: selecteren van het uitvoerende bouwbedrijf, eventueel (nieuwe) afspraken maken met hypotheekverstrekkers, aanvragen van benodigde vergunningen, eventueel het pand natuurvrij maken en tijdelijke huisvesting als dat nodig is. • Het opstellen van het uitvoeringsplan. In dit plan is alles geregeld om te kunnen starten met de bouwwerkzaamheden. Ook de planning staat in dit plan. Het uitvoeringsplan wordt besproken met de eigenaar. • Het opstellen van het versterkingsbesluit. Hierin wordt vastgelegd dat de eigenaar akkoord is met het definitief ontwerp en het uitvoeringsplan. <p>Resultaat (fase afgerond): Versterkingsbesluit genomen Het uitvoeringsplan en het versterkingsbesluit zijn gedeeld en besproken met de eigenaar. Daarna wordt dit vastgesteld. Het adres gaat door naar fase 5: Uitvoering.</p>
Uitvoering	<p>In deze fase is de eigenaar akkoord met het uitvoeringsplan. De aannemer kan nu beginnen met de voorbereiding van de bouwwerkzaamheden, zoals materialen bestellen, capaciteit plannen en het terrein voorbereiden voor de bouwwerkzaamheden. Daarna gaat het uitvoeren van de versterkingsmaatregelen van start.</p> <p>Resultaat: Bouw gestart De bouw is officieel gestart.</p> <p>Resultaat (fase afgerond): Bouw gereed De bouwwerkzaamheden zijn gereed en het pand is versterkt opgeleverd.</p>
Afgerond	<p>In deze fase wordt het versterkingstraject voor een adres administratief afgerond.</p> <p>Resultaat (fase afgerond): Afgerond Een adres is versterkt opgeleverd of het versterkingstraject is vanwege een andere reden afgerond*. Het adres voldoet aan de veiligheidsnorm.</p> <p>* Bijvoorbeeld: uit de beoordeling blijkt dat het adres op norm is en niet versterkt hoeft te worden of er worden meer huizen gesloopt dan nieuw teruggebouwd.</p>

BIJLAGE 4 VOORTGANG VERSTERKINGSOPGAVE PER WOONPLAATS

Winneweer verwachting 1-1-2024

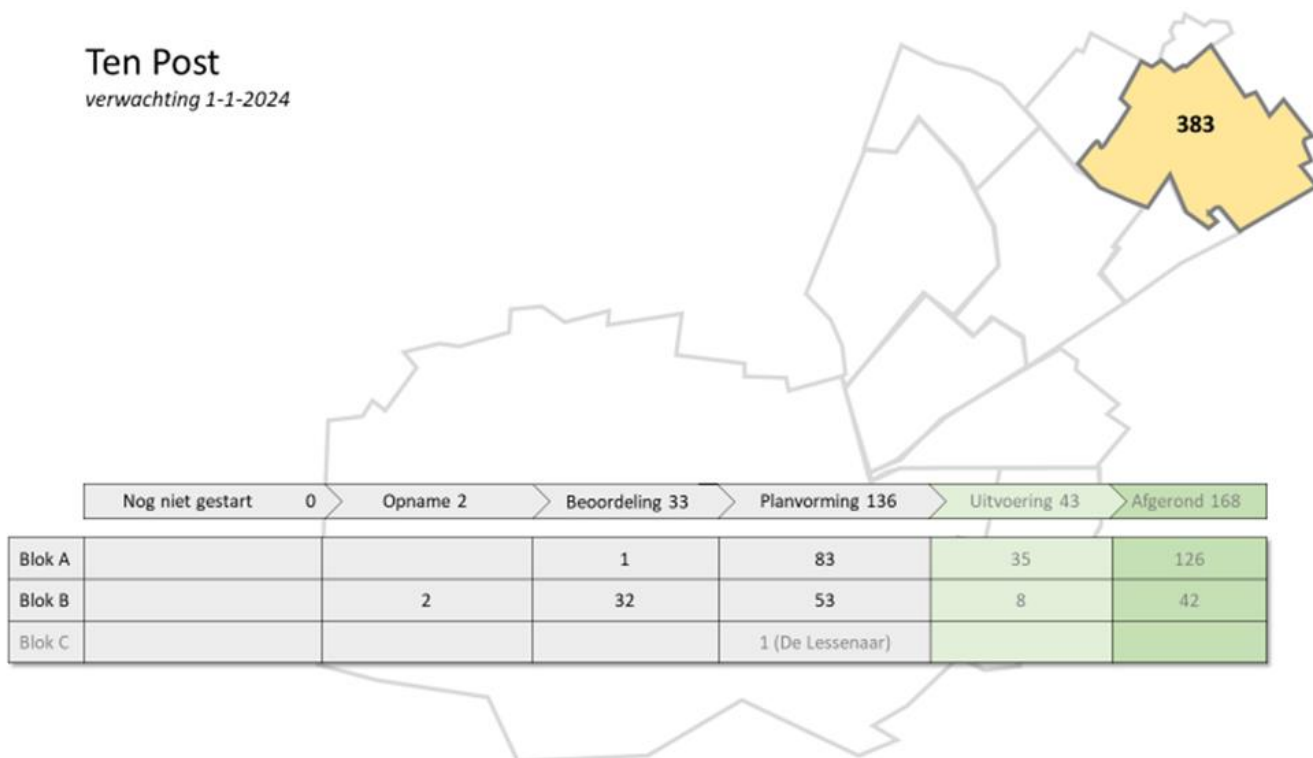

Lellens verwachting 1-1-2024

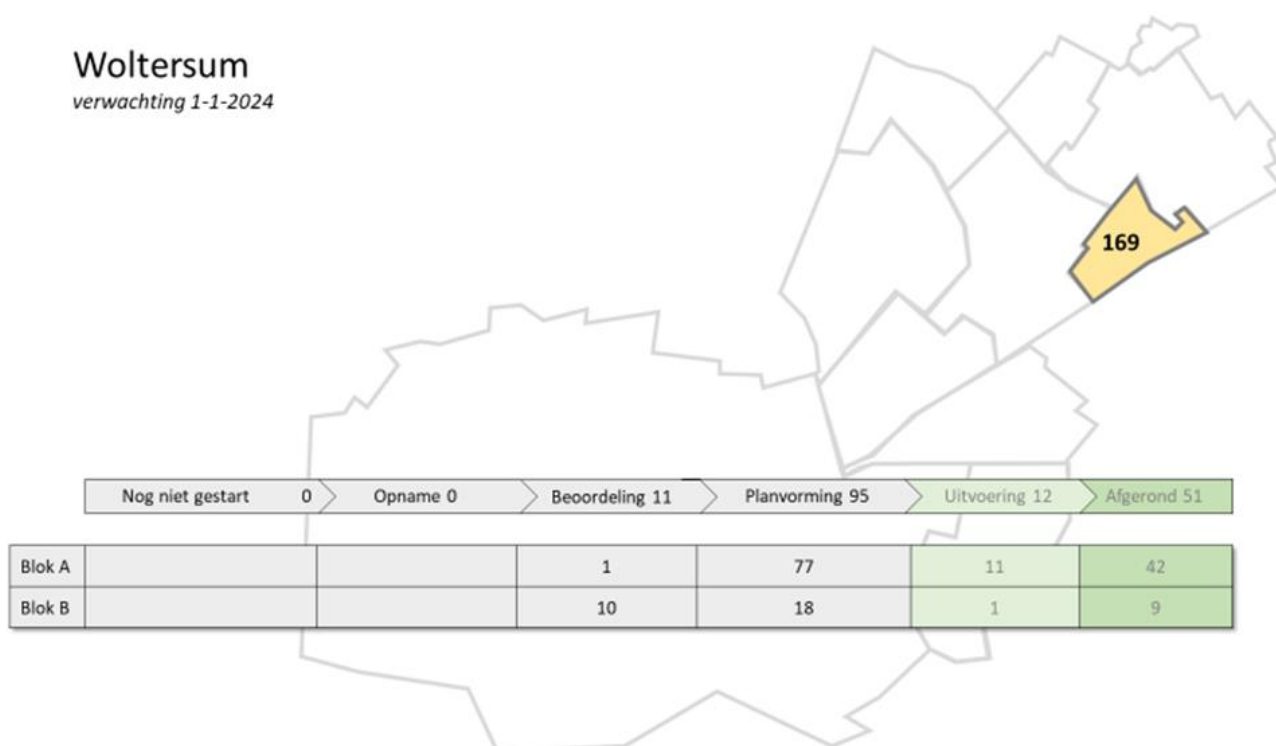
Ten Post

verwachting 1-1-2024

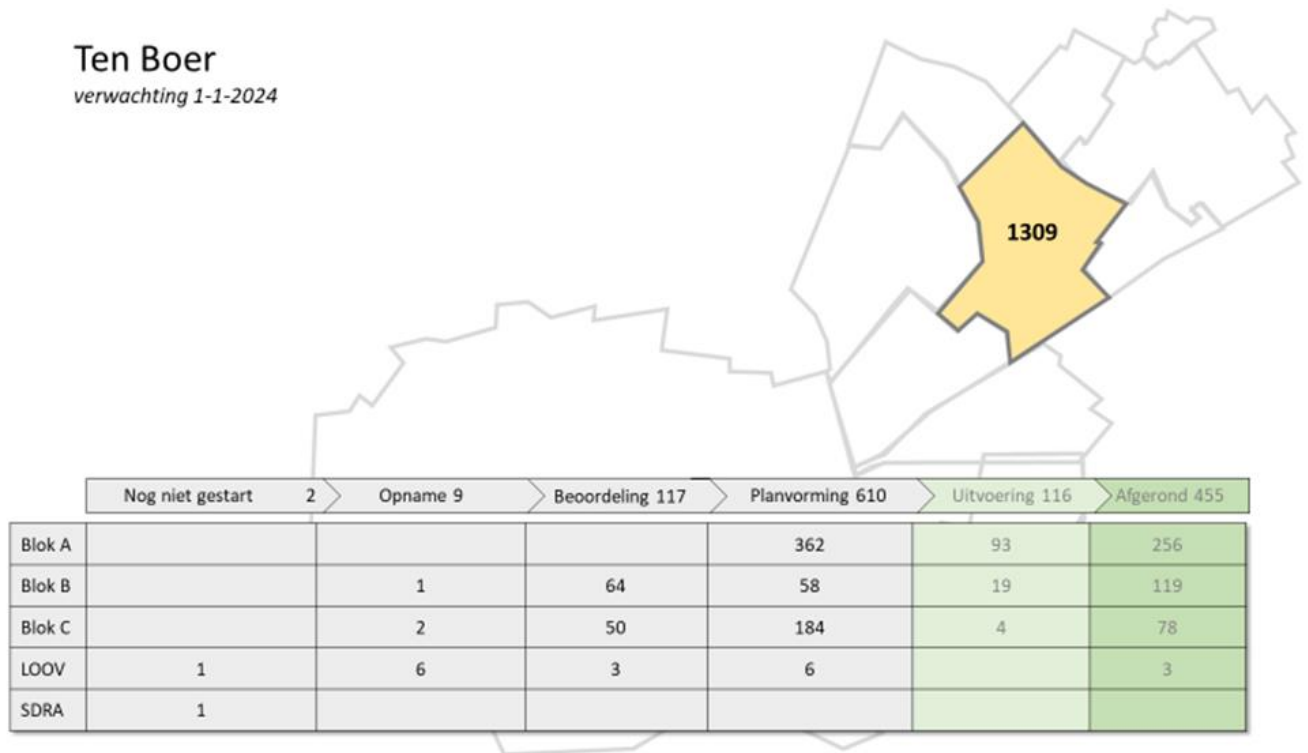
Woltersum

verwachting 1-1-2024

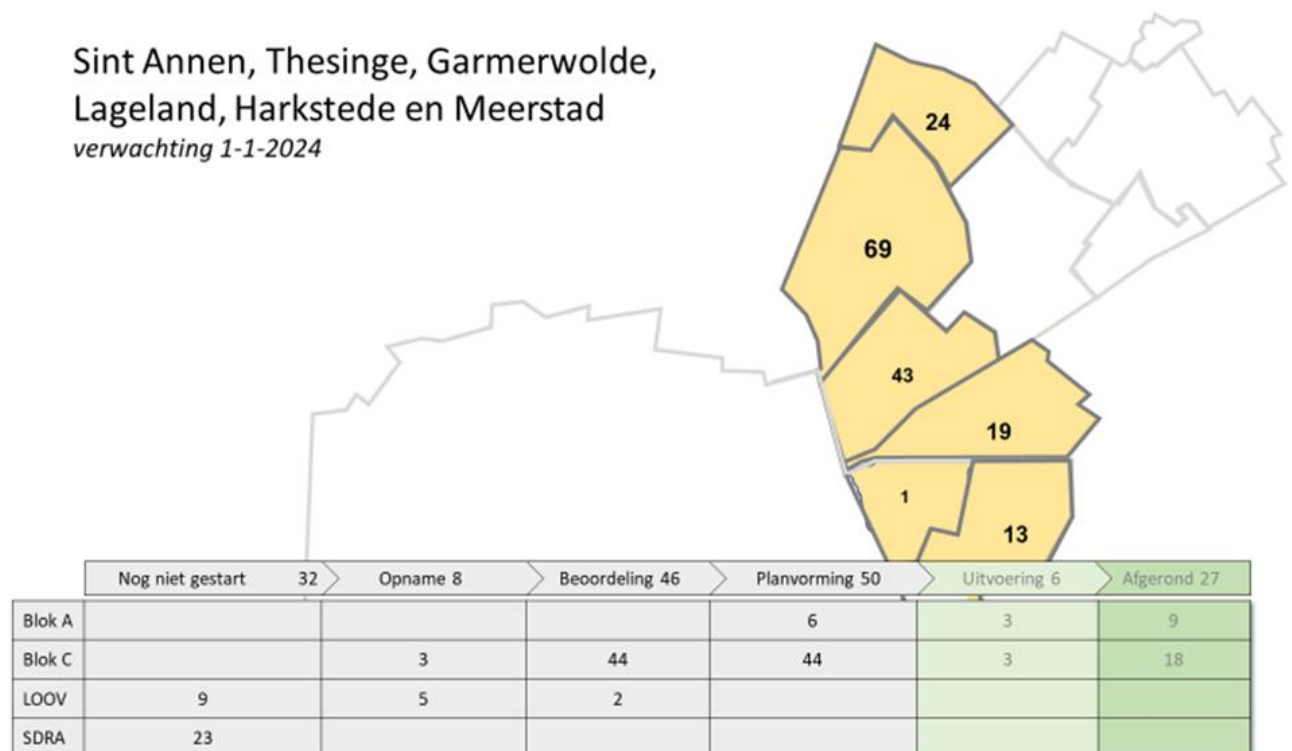
Ten Boer

verwachting 1-1-2024

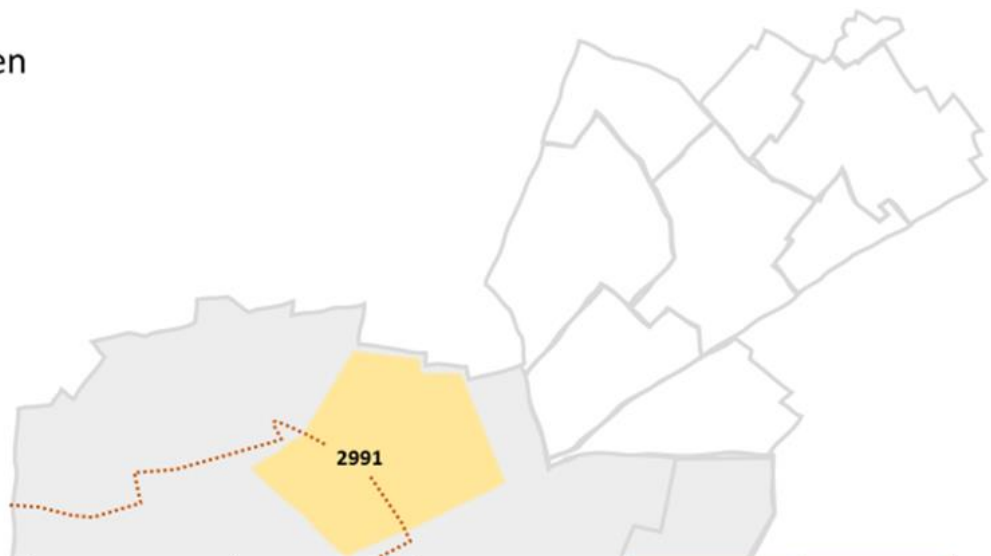
Sint Annen, Thesinge, Garmerwolde, Lageland, Harkstede en Meerstad

verwachting 1-1-2024

Stad Groningen

verwachting 1-1-2024

	Nog niet gestart 8	Opname 25	Beoordeling 126	Planvorming 1376	Uitvoering 0	Afgerond 1456
Blok A						318
Blok C		25	122	1372		1137
LOOV	6		4	4		1
SDRA	2					

BIJLAGE 5 PROGRAMMA'S

Overzicht programma's versterkingsopgave	
Scholenprogramma	Het Scholenprogramma realiseert in het aardbevingsgebied aardbevingsbestendige en toekomstgerichte scholen. In onze gemeente zijn 6 scholen en een kinderdagverblijf onderdeel van het Scholenprogramma. Voor 2 scholen en het kinderdagverblijf in Ten Boer is een nieuw Kindcentrum gebouwd. In Woltersum komt een nieuw schoolgebouw. De school in Ten Post komt in het nieuw te bouwen Huis van Ten Post. De overige scholen (Ten Boer, Thesinge, Garmerwolde) worden versterkt.
Zorgprogramma	Het woonzorgcentrum De Bloemhof in Ten Boer wordt versterkt. In het Groninger Zorgakkoord zijn afspraken gemaakt met het Rijk en zorgpartijen over de uitvoering van het Zorgprogramma. De uitvoering is gestart in 2022.
Dorpshuizen	In onze gemeente zijn of worden 6 dorpshuizen versterkt. Via het programma <i>Elk Dorp een Duurzaam Dak</i> worden koppelkansen voor bijvoorbeeld verduurzaming en modernisering meegenomen.
Calvi (Rijks-monumentale kerken)	5 rijks monumentale kerken in onze gemeente zitten in het Calvi-programma, en worden (her)beoordeeld. Calvi is een speciale beoordelingsmethode waarmee deze kerken worden onderzocht.
Agro	Dit programma bevat ca. 70 locaties, vooral in het buitengebied. De versterking vereist maatwerk, omdat versterken voor agrariërs niet los te zien is van het agrarisch ondernemen en toekomstplannen op het gebied van duurzaamheid en toekomstbestendigheid. Urgente situaties worden met voorrang in het programma geplaatst. Bij het <i>Agroloket</i> van de NCG kunnen agrariërs terecht met vragen over de versterking van hun (bedrijfs)gebouwen. Ook in regionaal verband is een programmatische aanpak voor agrariërs uitgewerkt.
MKB	MKB'ers zitten verdeeld over de verschillende groepen en batches. Uitwerken van de versterking vindt evenals de andere adressen plaats volgens de prioritering in risico en worden waar mogelijk gekoppeld aan dorpsvernieuwing. Enkele MKB-locaties zijn in planvorming en in uitvoering.
Monumenten	In de gemeente Groningen worden de monumenten in een apart programma geplaatst. Monumenten vragen een eigen aanpak en worden altijd in overleg met de gemeente en/of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) versterkt. Eigenaren/bewoners, de uitvoeringorganisatie, RCE en gemeente werken in overleg met deskundigen aan deze objecten. Monumenten met een verhoogd risicoprofiel krijgen prioriteit.
Versterking bijzondere situaties en vastgelopen dossiers	Bijzondere situaties zijn bv. huishoudens waarbij naast de aardbevingsproblematiek ook nog sociale/emotionele problemen meespelen. De aanpak voor Versterking bijzondere situaties vormt een vangnetconstructie voor gevallen die tussen en wal en schip terecht dreigen te komen. In de Bestuurlijke Afspraken zijn extra middelen beschikbaar om schrijnende situaties multidisciplinair (IMG, NCG, gemeenten) aan te pakken. Dit is ondergebracht in het programma Vastgelopen Dossiers.

BIJLAGE 6 OVERZICHT REGELINGEN VOOR BEWONERS IN HET AARDBEVINGSGBIED

 Regeling	 Doel	 Bedrag
Maatwerk regeling voor voorkomen onuitlegbare verschillen. Regeling Blok B.	Met bestuurlijke afspraken is besloten dat gemeenten maatwerk kunnen toepassen om te voorkomen dat er grote verschillen ontstaan in hetzelfde dorp of in dezelfde wijk. Die verschillen kunnen ontstaan als voor het ene huis wél een ingrijpend versterkingsadvies is of wordt voorgesteld, maar voor het andere huis niet. Terwijl het vaak om huizen gaat die erg op elkaar lijken of die dicht bij elkaar in de buurt staan.	De adressen die door de gemeente zijn geselecteerd voor maatwerk, hebben recht op dezelfde vergoeding van maximaal € 30.000. Dit is opgebouwd uit € 13.000 vrij te besteden en € 17.000 subsidie voor woningverbetering en verduurzaming.
Herbeoordelings-tegemoetkoming. Regeling Blok A.	Eigenaren kunnen wanneer hun gebouw is beoordeeld met oude inzichten een herbeoordeling aanvragen.	€ 13.000 vrij te besteden en € 17.000 subsidie voor woningverbetering en verduurzaming.
Subsidieregeling verduurzaming, onderhoud en verbetering gebouwen aardbevingsgebied Groningen.	Eigenaren van een gebouw dat in het versterkingsprogramma van NCG is opgenomen, kunnen deze subsidie gebruiken om het gebouw duurzaam te maken. Ze moeten dan een beoordeling hebben met verouderde inzichten.	€ 7.000 verduurzaming.
	Eigenaren waarvan hun huis wordt beoordeeld met nieuwe inzichten, zullen naar verwachting geen of minder zware versterkingsmaatregelen meer nodig hebben. Zij hebben echter lang gewacht en onderhoud of investeringen aan het gebouw misschien uitgesteld. Met deze subsidie kunnen eigenaren onderhoud plegen en het gebouw verduurzamen en verbeteren. (Regeling Blok C)	€ 17.000 verduurzaming en verbetering.
	Voor particuliere eigenaren waarvan hun gebouw in het aardbevingsgebied staat, maar niet in het versterkingsprogramma is opgenomen, was het niet altijd duidelijk of hun huis nog in het versterkingsprogramma van NCG opgenomen zou worden. Zij hebben daardoor misschien onderhoud en verbeteringen uitgesteld. Om achterstallig onderhoud te doen en het gebouw te verbeteren komen eigenaren in aanmerking voor een subsidie van maximaal 10.000 euro. (Regeling Blok E)	€ 10.000 verduurzaming en verbetering.
Schadevergoeding voor schade aan gebouwen en objecten.	Het vergoeden van fysieke schade aan gebouwen en objecten door middel van een maatwerkprocedure met beoordeling van de schade door een onafhankelijke deskundige.	Individuele beoordeling.

Vaste vergoeding voor schade aan woningen.	De keuze voor een vaste vergoeding moet een oplossing bieden voor eenvoudige schades. Wie kiest voor de vaste vergoeding, ziet af van een maatwerkprocedure met beoordeling van de schade door een onafhankelijke deskundige. Groningers kunnen eenvoudige schade daarmee snel en eenvoudig afhandelen. Bij deze procedure is geen beoordeling van een onafhankelijke deskundige nodig. Zo ontstaat er ook meer capaciteit voor de maatwerk afhandeling van complexe schade.	€ 5.000
Schade door waardedaling.	Eigenaren kunnen een vergoeding krijgen als hun woning minder waard is geworden doordat die woning in een gebied staat waar aardbevingen voorkomen.	Individuele beoordeling.
Immateriële schade.	Immateriële schade is schade die iemand ervaart door pijn, leed of verdriet door de gevolgen van de gaswinning in de regio. Zo'n vergoeding wordt ook wel 'smartengeld' genoemd. Het doel van de vergoeding is het leed van iemand te verzachten of hem/haar genoegdoening en erkenning te geven.	Individuele beoordeling.
Waardevermeerderingsregeling (vervalt per 1 februari 2024).	De waardevermeerderingsregeling is een subsidie om huizen van bewoners die minimaal voor 1000 euro aan fysieke schade hebben gehad duurzamer te maken. Je kunt maximaal € 4.000 subsidie krijgen om bijvoorbeeld de vloer te isoleren, HR++(+) glas te plaatsen of zonnepanelen te installeren.	Maximaal € 4.000
Regeling voor bijzondere situaties (Commissie Bijzondere Situaties).	De regeling is ingesteld als vangnet voor de meest schrijnende gevallen waarvan de problemen onvoldoende door de bestaande compensatieregelingen worden opgelost. Het gaat dan om bijzondere individuele situaties, waar mensen zelf niet uit komen en waar dringend hulp nodig is. Het moet gaan om een stapeling van problemen: medische, psychische en/of sociale problemen en financiële problemen, waardoor de schadeproblemen of de versterking van het huis de druppel worden die de emmer doet overlopen.	Afhankelijk van de situatie wordt financiële of andersoortige hulp geboden. Dit is maatwerk.
Interventieteam vastgelopen dossiers.	Het bieden van maatwerkoplossingen door het IMG, de NCG en een onafhankelijk adviseur (het Interventieteam Vastgelopen Dossiers) aan bewoners van wie hun dossier is vastgelopen, zodat deze bewoners weer perspectief kan worden geboden.	In de bestuurlijke afspraken van 6 november 2020 is 50 mln. euro beschikbaar gesteld.
Energie neutraal Ten Post	Het voorkomen van een tweedeling in het dorp Ten Post. Inwoners van Ten Post die niet in de Nije buurt wonen en niet in aanmerking voor sloopnieuwbouw komen, kunnen energiebesparende en energieopwekkende maatregelen laten uitvoeren.	Maximaal €28.000 per adres
Funderingssubsidie Woltersum	In Woltersum is gekozen voor een integrale aanpak van versterkingsmaatregelen, schadeherstel en funderingsproblematiek.	Maximaal €10.000 voor funderingsonderzoek

	Laatstgenoemde is niet te wijten aan de gaswinning, maar het gevolg van inklinking van de bodem. De gemeente heeft hiervoor een subsidieverordening opengesteld met de mogelijkheid om de kosten van een funderingsonderzoek en herstel van de fundering vergoed te krijgen en te integreren in de 'totaalaanpak' van de woning.	en maximaal €150.000 voor herstel van de fundering
--	--	--